novinky z radnice

Foto: Elena Ursinyová

mesto Trnava ■ ročník XXI I ■ číslo 6 ■ júl 2011 ■ Nepredajné!

Nič v ničom

Do života nás voviedli rodičia. Naučili nás reč, odovzdali podstatné skúsenosti. Patrilo k nim rozlíšenie dobra a zla, čo sa smie a čo nie. Tradícia a kultúra národa v navrstvení prežitého vytvárali rámce porozumenia svetu. V rôznych stupňoch interpretácie a pochopenia udržiavali zmysel. Pilierom boli hodnoty presahujúce existenciu jednotlivca. V spoločnosti vzťahov a generácií platilo to, čo bolo overené časom a garantované skúsenosťou prežitia. Vedomie žitých pravidiel a celku umožňovalo mladšej generácii vstúpiť do sveta.

Ten sa však radikálne zmenil.

Staré bolo nahradené novým, nové ešte novším. Stabilné prekrýva extrém. V prúde rýchlosti, s vierou sebe i vede, opúšťame skúsenosť predkov. Pravdu má každý. Robí si, čo chce. Okúzlení predstavou bezstarostnej slobody kráčame dopredu zamieňajúc skúsenosť za experiment. V množstve impulzov už neoveruje nikto. Veríme videnému a počutému, šokujúcej čerstvosti mediálne vydolovaných káuz, vôni supermarketových polotovarov, umelých esencií a náhrad.

Lákavé značkové tovary sú magnetom našich túžob.

Neplatí nažité ani pretrpené. V kurze je ľahkosť a pestrofarebnosť. Nastala zmena podstaty. Do sveta nás uvádzajú útržkovité informácie bez kontextu. Rýchlosť vytláča žitie, peniaze spolupatričnosť, mladosť má navrch pred skúsenosťou. Princíp väčšiny, ktorý obrusoval jednotlivcov, už neplatí. Väčšina je menej a mlčí. Parametre budúcnosti nastavuje menšina. Hľadanie spoločného v dialógu sa stratilo v presadzovaní odlišnosti. Prítomnosť víťazí nad minulosťou a kašle na zajtrajšok.

Starí i deti sú nám na ťarchu.

Tak ako myslenie. Berie nám čas a miestami bolí.

Bledne i božstvo doby.

Peniaze strácajú cveng. Kov nahrádza plastiková karta.

Je to tak pohodlnejšie. Obeh, na ktorom stál trh, v mene rýchlosti sublimoval do neviditeľného priestoru. Tečie v ňom dostratena. Nič v ničom.

Bez zodpovednosti. Dlžní požičiavajú, čo sami nemajú.

Hladní splácajú prepych pohodlia.

Len pod povrchom vrenia rozkladá E. coli dušu a rakovina vzťahov samotný život. Napriek vedomostiam sa nás dotkne až pri diagnóze.

Pri dotyku so smrťou zisťujeme, že krívame na obe nohy.

Keby aspoň smerovanie bolo správne!

Pavol Tomašovič

Letné cestovanie v čase – potulky Malým Rímom

Mestská samospráva pripravila pre Trnavčanov a návštevníkov mesta počas letnej turistickej sezóny pestrú a bohatú ponuku prehliadok mesta pod súhrnným názvom Potulky malým Rímom. K obľúbeným nedeľným tematickým prehliadkam s odborným výkladom pribudli atraktívne novinky – večerné prehliadky Katedrály sv. Jána Krstiteľa pripravené v spolupráci s Arcibiskupským úradom v Trnave a interaktívne inscenované prehliadky s názvom Život v stredovekom meste v spolupráci s Kompániou trnavských žoldnierov a Trnavským šermiarskym cechom.

Počas večerných prehliadok impozantnej ranobarokovej Katedrály sv. Jána Krstiteľa sa záujemcovia budú môcť zoznámiť s históriou tejto veľkolepej pamiatky a nazrieť na miesto večného odpočinku jej zakladateľa Mikuláša Esterháziho. Duchovný rozmer katedrály umocnia okrem biblického výkladu výzdoby interiéru aj tóny organovej hudby.

Interaktívne prehliadky Život v stredovekom meste nadväzujú na úspešné minuloročné prehliadky Trnavské bašty opäť ožívajú. Prostredníctvom hraných scénok príťažlivým spôsobom priblížia publiku život obyvateľov stredovekej Trnavy. V zrekonštruovaných priestoroch stredovekého západného krídla radnice a v baštách mestského opevnenia môžete byť aj vy svedkami sporu v krčme, odsúdenia previnilcov, zúčastniť sa zasadnutia mestskej rady, zoznámiť sa so stredovekými remeslami i rôznymi formami stredovekej zábavy. Námety jednotlivých scénok sú čerpané z trnavských dobových prameňov.

Nedeľné tematické pešie prehliadky organizované mestom sú určené všetkým vekovým kategóriám, obyvateľom i návštevníkom, ktorí majú radi Trnavu a túžia neustále objavovať jej tajomstvá a príbehy, zaujímavosti z histórie, ale aj súčasnosti. Záujemcov budú sprevádzať okrem turistických sprievodcov aj odborní pracovníci viacerých inštitúcií.

V ponuke je každú nedeľu iná téma a iná trasa – životný príbeh Alfréda Wetzlera, trnavského Žida, ktorému sa podarilo ujsť z Osvienčimu, dejiny Kamenného mlyna, jeho flóra a fauna, sprostredkovanie menej známych pohľadov do histórie mestského opevnenia a prvej železnice v Uhorsku z Bratislavy do Trnavy a putovanie za erbmi významných trnavských šľachtických rodov.

Vďaka ústretovosti a pochopeniu vedenia Arcibiskupského úradu v Trnave je po prvý raz v ponuke prehliadka priestorov honosného sídla bývalého Šľachtického konviktu Trnavskej univerzity, ktoré nie sú bežne prístupné verejnosti. *-red-*

Presný program prehliadok nájdete na predposlednej strane obálky tohto vydania.

Tábory pre deti s Kalokagatiou plné hier a výletov

Aj počas tohtoročných letných prázdnin pripravila trnavská Kalokagatia – Centrum voľného času tradičné mestské letné tábory pre školákov. Ako je v Kalokagatii zvykom, šesť päťdňových turnusov má rôzne názvy a odlišnosti v programe, preto si deti môžu vybrať ten svoj podľa vlastných záujmov a vkusu.

Prvý tábor Kalokagatie od 11. do 15. júla je nazvaný Veselo cez prázdniny a jeho program pozostáva z hier, návštevy kina, výletu do exotickej zoologickej záhrady v Trakoviciach, výletu do Hlohovca, návštevy kúpaliska vo Vincovom lese a na Dobrej vode, výletu na dobrovodskú hradnú zrúcaninu, do Bratislavy a na hrad Devín.

Druhý tábor od 18. do 22. júla nesie názov Leto s Kalokagatiou, ktorá počas týchto piatich dní pripravila okrem hier, návštevy kina a lanového centra výlety do Trenčína a na Trenčiansky hrad, kde sa deti budú môcť zoznámiť so šermiarmi, sokoliarmi a starými remeslami, výlet do Malých Karpát, na Smolenický zámok, na Jahodník a do jaskyne Driny, na kúpalisko

vo Vincovom lese, na hrad Červený kameň s prehliadkou hradných atrakcií a nebudú chýbať ani súťažné hry v prírode.

Ďalšie variácie Leta s Kalokagatiou ponúka tretí turnus od 25. do 29. júla, počas ktorého deti navštívia bratislavskú zoologickú záhradu, absolvujú tvorivé dielne v Medzinárodnom dome umenia pre deti – Bibiane, výlet na Dobrú Vodu a tamojšie kúpalisko, na Červený Kameň, výlet do Piešťan a plavbu po Váhu, a opäť nebudú chýbať ani súťaže a hry v prírode.

Štvrtý turnus od 1. do 5. augusta má príznačný názov Pevnosť Boyard a v tomto duchu sa ponesie aj jeho náplň. Súčasťou tábora budú však nielen súťažné hry, ale aj návšteva Kompánie trnavských žoldnierov vo veži mestského opevnenia, kúzelnícke predstavenie, výlet do dedinky remesiel a umenia Abeland pri Lozorne, do ZOO v Trakoviciach, do Bratislavy a na hrad Devín, a ani v tomto tábore nebude chýbať návšteva kúpaliska vo Vincovom lese.

Piaty tábor od 8. do 12. augusta sa volá Tajomstvá našich predkov, ktoré budú deti odhaľovať pri zrúcanine kláštora a kostola na Katarínke, na Bradle a zrúcanine hradu Branč, zrúcanine kláštora v Skalke nad Váhom a v Trenčíne. Samozrejme, že ani malí záujemcovia o históriu nebudú ukrátení o kúpalisko, hry a opekanie v prírode.

Posledný, šiesty tábor od 15. do 19. augusta sa volá Hurá, prázdniny! a v programe má okrem hier, kina, lanového centra a kúpaliska vo Vincovom lese aj výlet na dopravné ihrisko vo Vrbovom, návštevu Piešťan, Bratislavského hradu, Bibiany a múzea hodín v U dobrého pastiera, vivária v Trakoviciach a planetária v Hlohovci.

Tábory sú určené pre deti od 7 do 12 rokov, začínajú sa vždy o 8. hodine a končia o 16. hodine. Prihlášky sú k dispozícii v Kalokagatii – CVČ na Streleckej ulici alebo na webovej stránke cvc.trnava.sk. *-eu-*

Určené sú už štandardy autobusovej dopravy

Projekt Optimalizácia liniek mestskej autobusovej dopravy, ktorý začala v minulom roku realizovať mestská samospráva v spolupráci so Slovenskou autobusovou dopravou Trnava a spoločnosťou DIC Bratislava, pokračuje. Vypracované sú reálne štandardy, ktoré by autobusová doprava v Trnave mala spĺňať po uvedení projektu do praxe.

Definujú medziiným minimálne požiadavky na počet spojov v konkrétnych lokalitách. Napríklad, v rannej dopravnej špičke od 6 do 8 hodiny by mal byť minimálny počet spojov v spoločnom intervale všetkých súbežných liniek 10 – 20 minút, podobne aj v popoludňajšej dopravnej špičke. Večerná premávka bude stanovená podľa lokálnych podmienok s minimálnym počtom spojov v spoločnom intervale všetkých súbežných liniek 30 – 60 minút.

Okrem nosných liniek, na ktoré budú prostredníctvom strategických prestupových zastávok naviazané doplnkové linky s nízkymi nárokmi na prepravu s intervalom 40 – 60 minút, sa uvažuje aj o školských linkách a o prípadnej variantnosti liniek vo výnimočných prípadoch.

Celý dopravný systém MAD má byť prestupový, s dôrazom na používanie čipových predplatných lístkov s výraznou zľavou pri prestupe do 15 – 20 minút. Strategické prestupové zastávky by mali byť na Dohnányho, Hospodárskej, Šrobárovej, Zelenom kríčku, Námestí SUT, Kollárovej a na železničnej stanici, vybavené prioritne dostatočne veľkou plochou nástupišťa, prístreškom, automatmi na cestovné lístky, ale aj s predajom novín, časopisov, občerstvenia a pod. Zhotovená už bola aj nová mapa siete liniek.

Po prerokovaní v dopravnej komisii by mohol byť projekt uvedený do praxe koncom roka, pokiaľ do procesu prípravy a realizácie nevstúpia nepredvídané okolnosti ako napríklad medializovaná snaha posunúť začiatok školského vyučovania na 9. hodinu, čomu by sa následne musel prispôsobiť aj pripravovaný harmonogram autobusovej dopravy. *-red-*

Pilotný dopravný projekt v Trnave

Trnava je prvým mestom na Slovensku, kde bude sledovať dopravnú situáciu Inteligentný dopravný systém pozostávajúci zo sto ôsmich detektorov pohybu vozidiel a teploty ovzdušia umiestnených na stípoch verejného osvetlenia.

Detektory neustále mapujú s pomocou infračerveného žiarenia päťdesiatštyri lokalít na cestných komunikáciách v Trnave. Získané údaje o intenzite dopravy a aktuálnych teplotách sa budú zhromažďovať na serveroch spoločnosti Asseco Central Europe. Prínosom projektu Inteligentného dopravného systému je získavanie údajov a tvorba lokálnych dopravných informácií v reálnom čase pre Národné dopravné informačné centrum a mesto Trnavu, štátnu a mestskú políciu, mestskú hromadnú dopravu, ale aj širokú a odbornú verejnosť. Jeho využitie bude napríklad pri zmapovaní dopravného systému a definovaní jeho slabých miest, určení úsekov, na ktorých je potrebné zvýšiť priepustnosť dopravy, pri riešení riadenia dopravy vo výnimočných situáciách ako sú dopravné nehody, hromadné športové a kultúrne akcie alebo uzávierky ciest.

Po úspešnom zavedení a odskúšaní projektu sa uvažuje o umiestnení servera v Trnave a zverejňovaní údajov na webstránke mesta. Verejnosť by mohla dostať informácie zo snímačov aj prostredníctvom SMS správy, RDS informácie, rozhlasu, televízie a informačných tabúľ.

-red-

StreeTT Session po prvý raz, a hneď „nejlíp“

Šport a kultúra, bmx a fotopark, divadlo i street art. To všetko v jednom ponúkla nová akcia, ktorú zorganizovalo Mesto Trnava v spolupráci s občianskym združením Bronco.sk. Podujatie v sobotu 18. júna celkom ovládlo mestský amfiteáter i priľahlé parkovisko, na ktorom už nestáli autá, ale bicykle bmx. Ani tie však tak celkom nestáli, skôr lietali na prekážkach.

Ten, kto má na starosti počasie, musel s touto akciou sympatizovať, napriek zamračenej oblohe totiž prvé kvapky dopadli na všetkých zúčastnených až podvečer. Priazeň počasia bola potrebná, oveľa dôležitejšia však bola priazeň Trnavčanov. Tí sa začali trúsiť na miesto činu okolo obeda, keď sa rozbiehali súťaže v BMX na parkovisku. Okolo neho sa zhromažďovali prví diváci, ktorí mohli vidieť mnoho krkolomných skokov, no predovšetkým nefalšované športové majstrovstvo. O kúsok ďalej sa predviedli majstri skateboardu a majstrovstvo iné, tentokrát z umeleckého súdka, zastupovali pouliční umelci. Street art a graffiti, netradičná, no atraktívna a živá forma výtvarného umenia, upútala množstvo okoloidúcich, ktorí sa so záujmom menili na okolostojacich.

Rôznorodé atrakcie pokračovali aj za bránou amfiteátra. Amfik, ako ho volajú Trnavčania, prichýlil druhý Trnavský fotopark, flatland, divadlo i jojo atrakciu. Fotografie trnavské i netrnavské, nápadito rozvešané medzi stromami, lákali. V ich prípade platilo staré známe – dobrý obrázok je za tisíc slov. Nebolo treba hovoriť. Bolo treba sa pozerať. A kým rodičia tu, ich ratolesti zasa v Amfik café. Práve na nich už čakali dve predstavenia. V tom druhom sa malí Trnavčania dokonca stali námorníkmi a vydali sa na dobrodružnú plavbu spolu s kapitánom Kotvičkom.

Zatiaľ čo sa oni plavili, na pódiu sa zasa skákalo. V disciplíne flatland. A o čom je flatland – o rovnováhe a koordinácii na rovnom povrchu, v sedle populárneho bmx. Okrem domácich sa však so svojimi bmxami a umením predviedli aj súťažiaci zo zahraničia, a bolo sa na čo pozerať.

Podvečer si zrejme počasie povedalo dosť a dážď dostal zelenú, no dobrý dojem z akcie nepokazilo. Záverečné slovo mali koncerty. Fuera Fondo a Puding pani Elvisovej hrali a spievali, návštevníci aj v daždi tancovali. Aj StreeTT Session a jeho organizátori majú svoj prvý tanec za sebou. Vox populi a jeho slová i hodnotenia siedmej veľmoci boli priaznivé. Stručne, no azda najlepšie to však na záver zhodnotil jeden z pražských majstrov bmx: „Jinde vůbec, někde dobře, v Trnavě nejlíp.“

Eduard GUNIŠ

Skvelé úlovky v sieťach Trnavského fotoparku

Múzy aj počasie priali v sobotu 18. júna až do večera druhému Trnavskému fotoparku aj prvému športovo-kultúrnemu podujatiu pre mladých s názvom StreeTT Session, ktoré sa uskutočnili v mestskom amfiteátri. Svoje fotografie na sieťach medzi stromami vystavovalo päťdesiatštyri autorov, čo je takmer dvojnásobok počtu účastníkov tiež úspešného prvého ročníka v roku 2010.

Vyššiemu počtu bola priamo úmerná aj kvalita, porota nemala ľahkú úlohu vybrať spomedzi približne piatich stoviek dobrých a lepších fotografií tie najlepšie. Aj preto chceli porotcovia pôvodne udeliť tri hlavné ceny bez poradia, tento úmysel im však nevyšiel, lebo dôkladní spoluorganizátori z fotoklubu Iris, ktorí nikdy na nič nezabudnú, vopred vytlačili diplomy s vyznačením 1., 2. a 3. miesta, kde chýbalo už len dopísať mená.

Hoci úroveň troch najlepších bola pomerne vyrovnaná, porotcovia sa napokon dohodli, že prvé miesto patrí Miroslavovi Kormošovi z Prievidze, druhé Radovanovi Mišíkovi z Bratislavy a tretie Jane Sedlákovej z Bratislavy. Okrem kolekcií, ktoré vystavovali títo autori, porotu zvlášť zaujali ešte fotografie Emy Lančaričovej, Martina Slivu, Jiřího Svobodu a Vlada Chrenka z Trnavy, Dušana Dvořáčka, Romana Hajnalu a Jarmily Hosovej z Bratislavy a Lucie Undesserovej z Horných Salíb.

Publiku, ktoré mohlo vyjadriť svoj názor na fotografie udelením fotobodu v podobe nálepky, sa najviac páčili fotografie Emy Lančaričovej, ako druhá sa umiestnila Lucia Undesserová a tretí je Peter Lančarič.

Našťastie, pozitívny názor na Trnavský fotopark vyjadrilo aj počasie, lebo hoci si pôvodne naplánovalo na sobotu poriadnu búrku a nebo sa celý deň tvárilo hrozivo, napokon sa až večer prvými kvapkami dažďa pripojilo k blahoželaniu víťazom. *-eu-*

Ak si dobrý, ukáž sa na Proma frajdej!

Počas júlových piatkových večerov sa v trnavskom Sade Antona Bernoláka známom aj pod neoficiálnym názvom Promenáda predstavia športové kluby s nevšednými exhibíciami, mladé trnavské kapely a známi hudobníci z Trnavy a okolia. Publikum sa môže tešiť na Longital, Martina Geišberga, Romaniku a mnohých iných...

Cyklus podujatí sa nazýva Proma frajdej, určený je predovšetkým mladým ľuďom, a podľa slov autora tejto myšlienky a organizátora Petra Cagalu z referátu kultúry mestského úradu nadväzuje na divácky úspech nultého ročníka, ktorý sa uskutočnil minulý rok.
„Mesto Trnava opäť ponúka mladým ľuďom z Trnavy a okolia Proma frajdej ako priestor na prezentáciu ich šikovnosti a výkonov. Jednoducho – ak si dobrý, ukáž sa!" hovorí Peter Cagala.

Okrem vyššie spomenutých skvelých kapiel a muzikantov tu budeme môcť stretnúť aj ďalšie pozoruhodné kapely – trnavskú fusion-jazzovú skupinu Jazzster, univerzálne hudobné zoskupenie Antoines, elektronickú formáciu Nourish my fame a Dušana Vanča známeho aj pod menom Foolk. Športovú zložku Proma frajdej zabezpečia mladí ľudia z trnavského občianskeho združenia Street sport, ktorí sa už niekoľko rokov venujú inline a skate jazde, tanečníci s exhibíciou fresh and funky, pôsobiaci napríklad aj v skupine The Pastels, známej zo súťaže Česko-Slovensko má talent, predstavia sa aj bicyklisti z Flatland.sk teamu a majstri moderného žonglovania s jojom zo skupiny Slovak yoyo power.

Takže, nezabudnite: V júli sa každý piatok večer stretneme v Promenáde na Proma frajdej. Podrobný program nájdete na poslednej strane obálky tohto vydania NzR.

-red-

Leto privítame na pláži na Trojičnom námestí

Prvý deň letných prázdnin privíta Trnava vskutku originálne. Priamo v centre mesta na Trojičnom námestí vyrastie futbalové ihrisko s pieskom, divácka tribúna, hudobný stage a stánky s občerstvením. To všetko pripravujú agentúra MediaFlash, internetový portál www.trnava-live.sk a Agency J.H. v spolupráci s Mestom Trnavou v rámci premiérového podujatia BEACH SOCCER TRNAVA CUP – turnaja v plážovom futbale.

„Trnavčania sa môžu tešiť na atraktívne zápasy v plážovom futbale, ktoré okorenia napríklad aj tanečné či hudobné vystúpenia. Na ceste pred Divadlom Jána Palárika postavíme hraciu plochu s rozmermi 18x8 metrov ohraničenú mantinelmi, ktorú vyplní približne 40 ton piesku. Súčasťou 'plážovej zóny', situovanej len niekoľko metrov od ihriska, bude pódium, kde sa uskutočnia večerné koncerty a diskotéka, rovnako aj stánky s občerstvením. Tribúna pre divákov bude situovaná na chodníku pred divadlom," prezentujú pripravovanú akciu organizátori Ivan Novotný a Patrik Pokorný.

Podujatie odštartuje v piatok 1. júla dopoludnia turnajom firiem. Športový program bude pokračovať do podvečerných hodín, kedy sa uskutoční dekorovanie najlepších tímov. Večerný program na námestí vyplní plážová party s hudobno-tanečnými vystúpeniami.

V sobotu 2. júla sa v rámci akcie BEACH SOCCER TRNAVA CUP uskutočnia na plážovom ihrisku neoficiálne majstrovstvá Trnavy amatérskych tímov v plážovom turnaji. Príležitosť predviesť sa dostanú v na exhibičných zápasoch aj mladé nádeje FC Spartak Trnava. Deň plný športu, zábavy a hudby spestria aj ďalšie atrakcie. Záver v sobotu večer bude opäť patriť hudobným vystúpeniam a zábave až do neskorého večera. *-red-*

Súčasťou Trnavskej brány je aj výtvarná súťaž

Organizátori 10. ročníka medzinárodného festivalu folklórnych súborov Trnavská brána vyhlásili nultý ročník výtvarnej súťaže Maľované tradície

Hlavným cieľom súťaže je dať deťom možnosť vyjadriť svoj vzťah k našim tradíciám. Súťažiť sa bude v kategóriách do šesť rokov, od sedem do desať rokov a od jedenásť do pätnásť rokov. Technika prác je ľubovoľná, najmenší formát je A4. Jeden autor môže poslať do súťaže najviac jednu súťažnú prácu označenú na zadnej strane názvom, menom a adresou autora s uvedením súťažnej kategórie.

Do súťaže budú zaradené všetky práce spĺňajúce vyššie uvedené kritériá, ktoré budú v obálke označenej heslom Trnavská brána odovzdané alebo odoslané do 20. júla 2011 (s poštovou pečiatkou s najneskorším dátumom 20. júl 2011) na adresu Mesto Trnava, referát kultúry, Trhová 3, 917 71 Trnava.

Vyhlásenie výsledkov sa uskutoční na 10. ročníku Medzinárodného festivalu folklórnych súborov Trnavská brána. Autori ocenených prác získajú diplomy a vecné ceny a ich práce budú vystavené v západnom krídle trnavskej radnice na výstave s názvom Ľudový dom, ktorá bude súčasťou medzinárodného festivalu folklórnych súborov Trnavská brána.

Účasťou v súťaži dávajú autori súhlas s podmienkami súťaže, na bezplatné vystavenie prác a ich publikovanie za účelom propagácie súťaže. Zaslané práce sa stávajú majetkom vyhlasovateľa. Organizátor súťaže si vyhradzuje právo upraviť pravidlá a podmienky súťaže, vrátane doby jej trvania a doby vystavovania prác.

Informácie: Anna Pekárová (anna.pekarova@trnava.sk), Ing. Ivona Táčovská (itacovska@gmail.com) *-red-*

inzercia

AUTOPLAST

Vytváranie podmienok na zvyšovanie kvality ľudských zdrojov pre potreby automobilového priemyslu v oblasti plastov

Mesto Trnava spolu s partnermi projektu Autoplast sa budú 3. a 4. októbra 2011 prezentovať na 53. Medzinárodnom strojárskom veľtrhu v Brne. V rámci veľtrhu projektoví partneri spoločne organizujú odbornú konferenciu, ktorá sa uskutoční 4. októbra od 10. do 13. hodiny. Srdečne Vás pozývame na konferenciu a návštevu v stánku pod hlavičkou nášho cezhraničného partnera Plastikářský klastr Zlín.

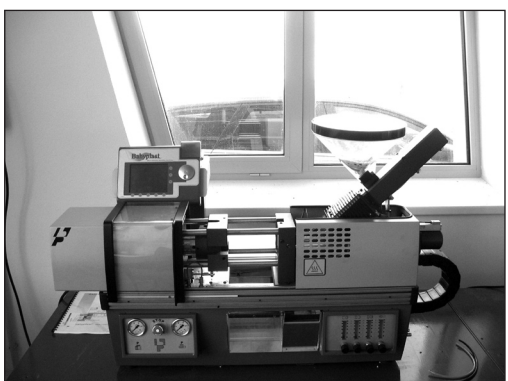

Baby plast – vstrekovací lis

Kapilárny reometer

Projekt sa začal realizovať v druhej polovici roku 2009 s cieľom podporiť rozvoj podnikateľského prostredia v regióne a skvalitniť vzdelávanie novej generácie technicky orientovaných odborníkov na spracovanie plastov pre potreby automobilového priemyslu. Projekt vedie Mesto Trnava.

Tento cezhraničný projekt, ktorého partnermi sú Plastikářský klastr Zlín, Automobilový klaster – západné Slovensko a Materiálovo technologická fakulta Slovenskej Technickej Univerzity v Trnave, sa blíži do finálneho štádia.

Od začiatku realizácie projektu bola vytvorená a priebežne je aktualizovaná web stránka **www.autoplast.eu** oboznamujúca širokú verejnosť s aktivitami projektu. Počas jeho trvania bola spracovaná databáza podnikov pôsobiacich v oblasti plastov na území západného Slovenska. Vybrané podniky boli oslovené dotazníkom zameraným na zistenie vzdelanostnej štruktúry ich zamestnancov, technologickej úrovne, inovačného potenciálu a hlavne na zistenie potrieb pre ich úspešný rast a konkurencieschopnosť. Vyhodnotené dotazníky slúžili ako podklad pre návrh koncepcie na zvýšenie kvality vzdelávania na STU a Univerzite Tomáše Bati v Zlíne (UTB). Sformulovali sa tézy diplomových prác s orientáciou na spracovanie plastov pre študentov MtF STU a UTB, zverejnili sa súťažné podmienky a vyhodnotili najlepšie študentské práce.

PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE
2007 2013
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND REGIONALNEHO ROZVOJA
SPOLOČNE BEZ HRANÍC

Na konferencii CO-MA-TECH (22. – 23. 10. 2009) a výstave CAR PLAST (3. – 5. 3. 2010) sa široká laická i odborná verejnosť dozvedela o projekte a jeho aktivitách, zameraných na posilnenie konkurencieschopnosti regiónov a firiem pôsobiacich v oblasti plastov. Okrem toho sa uskutočnil rad tematických, obchodno-kontraktačných stretnutí partnerov projektu a zástupcov firiem aktívnych v oblasti výroby a spracovania plastov za účelom výmeny skúseností a naštartovania vzájomnej spolupráce.

Na vyššie uvedených zariadeniach umiestnených v Centre excelentnosti STU MtF v Trnave sa teraz školia študenti

V priestoroch katedry tvárnenia na technologickom pracovisku MtF STU v Trnave boli prostredníctvom projektu zakúpené a umiestnené unikátne technologické zariadenia BABY plast – vstrekovací lis a kapilárny reometer, aj s počítačovými zostavami a potrebným softvérom. Na obstaraných technologických zariadeniach sa po odbornom zaškolení pedagógov v súčasnosti školia študenti MtF bakalárskeho a inžinierskeho stupňa.

Trvanie projektu: 3/2009 – 12/2011
Celkový rozpočet projektu predstavuje čiastku 308 118 Eur, z toho nenávratný finančný príspevok je 256 606,30 Eur.
Projekt je realizovaný vďaka podpore z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci operačného programu cezhraničnej spolupráce SR – ČR.

Andrea KOVÁČOVÁ

PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA
2007 2013

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND REGIONALNEHO ROZVOJA
SPOLOČNE BEZ HRANÍC

inzercia

Medzinárodný míting partnerov projektu CircUse

Trnava sa 9. a 10. júna 2011 stala hostiteľkou stretnutia projektových partnerov medzinárodného projektu CircUse z Nemecka, Talianska, Rakúska, Poľska a Českej republiky. Projekt je realizovaný prostredníctvom operačného programu Stredná Európa. Jeho cieľom je možnosť efektívneho a komplexného rozvoja trnavskej aglomerácie predovšetkým v oblasti územného rozvoja, so zameraním na využitie hnedých zón.

Na báze zmapovania vhodných lokalít v rámci projektu bude možné prijať spoločnú stratégiu ich využitia a marketingu pre potenciálnych domácich a zahraničných investorov. Do projektu sa zapojilo trinásť obcí v blízkom okolí Trnavy – Špačince, Jaslovské Bohunice, Šelpice, Bohdanovce, Biely Kostol, Ružindol, Voderady, Zeleneč, Majcichov, Hrnčiarovce nad Parnou, Suchá nad Parnou, Zvončín a Zavar. Snahou je zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj aglomerácie.

Primátor Trnavy Vladimír Butko privítal hostí na nádvorí radnice a nasledovala prehliadka historického centra Trnavy. Hostia si prezreli západné krídlo radnice, zvládli výstup na mestskú vežu a navštívili trnavské kostoly a rotundu pri Bazilike sv. Mikuláša.

Občerstvenie v reštaurácii na Mlyne a v Sessleri spojené s prezentáciou histórie objektov bolo zároveň ukážkou príkladného zrevitalizovaného územia. Nemeckí partneri boli historickými pamiatkami na území Slovenska očarení a konštatovali vysoký potenciál rozvoja tejto oblasti do budúcnosti.

Ďalší deň nasledovala exkurzia po brownfieldoch, ktoré sú časťou analýzy projektu – do trnavského cukrovaru, areálu Kamenného mlyna, areálu mestského a priemyselného parku a kaštieľa vo Voderadoch.

Podľa slov zástupkyne hlavného partnera projektu z Poľska Anny Starzewskej-Sikorskej Mesto Trnava ponúklo bohatý a zaujímavý program na vysokej odbornej úrovni a výmenné návštevy so spoznávaním kultúr národa zároveň považuje za hlavný stimul pre lepšiu komunikáciu a výsledky spoločnej práce.

Susedný český partner hodnotil pobyt v Trnave ako nielen prínosný po odbornej stránke, ale aj veľmi milý a priateľský.

Veríme, že sa k nám zahraniční partneri opäť vrátia a strávia u nás krásne chvíle.

Katarína BUCHOVÁ

CENTRAL EUROPE
COOPERATING FOR SUCCESS.

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

CircUse

Beh olympijského dňa - Trnava 2011

Olympijské hnutie je nepochybne celosvetový fenomén. Nerozdeľujú ho ani kontinenty, ani vierovyznanie a už ani ideológia. Zakladatelia Medzinárodného olympijského hnutia v pamätný deň 23. júna 1894 odviedli dobrú prácu. Aby sa olympijské hnutie dostalo nám všetkým ešte viac pod kožu, na počesť dňa vzniku začal sa organizovať Beh olympijského dňa. Na Slovensku sa ujal v roku 1992 iniciatívy, akože inak, Slovenský olympijský výbor prostredníctvom svojich olympijských klubov. Trnava sa môže hrdiť, že myšlienka osláviť výročie olympizmu behom tu zapustila korene v tom istom roku a dodnes funguje bez prestávky a úspešne. Beh olympijského dňa 2011 sa uskutočnil v predvečer pamätného výročia, v stredu 22. júna.

„Aj tentoraz bolo našim cieľom propagovať šport a olympizmus, no nielen behom. V tomto roku sme olympijský deň rozšírili na celý týždeň," pripomína v rozhovore predseda Trnavského olympijského klubu Anton Javorka a pokračuje: „Vyhlásili sme kultúrnu a vedomostnú súťaž, uskutočňuje sa autogramiáda s Mirom Karhanom, moderovaná Jožom Pročkom.".

Beh olympijského dňa veľmi kvalitne pripravili v priestoroch Mestského atletického štadióna Antona Hajmássyho Na rybníku Trnavský olympijský klub, Mesto Trnava, Atletický klub AŠK Slávia a združenie beh.sk. V druhý letný deň žičilo aj počasie. Obloha takmer bez mráčika, povestný rybníkový protivietor si zobral náhradné voľno, a tak necelá stovka účastníkov všetkých vekových kategórií, od mladších žiakov a žiačok, až po dávno dospelých dôchodcov, seniorský rekord tentoraz držal futbalový rozhodca Laco Zaťko, sa doslova na bežeckom okruhu vyšantila. Vtipný komentár moderátora Jara Lieskovského, pamätné tričká, účastnícke diplomy i pitný režim sponzora doplnený balónikmi pre najmenších korunovali toto podujatie. Hoci, „stále sa nemožno zbaviť spomienok na predchádzajúce roky, kedy sme toto podujatie organizovali priamo v meste, na pešej zóne. Spomínam, ako primátor prerušil zasadanie mestského zastupiteľstva, poslancov poslal drukovať bežcom a sám odštartoval

celé olympijské dianie," dodáva Anton Javorka. Myšlienka vrátiť túto propagáciu olympizmu medzi ľudí však rezonuje veľmi silne. Navyše, posilnená osobou profesora Pavla Gleska, ktorá, hoci už len in memoriam, mohla by byť záštitou práve trnavského olympijského behania. Na ňom nie je síce dôležité zvíťaziť, ale zúčastniť sa, ale predsa: medzi mladšími žiačkami a žiakmi dominovali Zuzana Karabová (2,06) a Michal Karaba (2,02), obaja ZŠ Bojničky, medzi staršími žiačkami a žiakmi Veronika Klčová zo ŠG J. Herdu Trnava (5,37) a Daniel Turoň zo ZŠ Ružindol (4,26) a medzi dospelými Babora Šaštínska (19,48) zo ŠG J. Herdu Trnava, ktorá bola zároveň aj najrýchlejšia dorastenka a Konštantín Kocian (16,43) zo združenia beháme.sk. Do situácie v slovenskom športe, ktorá je veľmi tmavá, zdá sa, pribudla z Trnavy o čosi svetlejšia bodka. Olympijská.

Edo KRIŠTOFOVIČ

V SKRATKE

■ Trnava má novú Galériu 21

Slávnostné otvorenie novej galérie Združenia umelcov BonArt pod názvom Galéria 21 sa uskutočnilo 21. júna na Pekárskej ulici 40. Súčasťou tejto udalosti bola výstava pastelu na novinovom papieri od Teodora Tekela, farebných fotografií známeho trnavského umeleckého fotografa Petra Babku, malieb trnavskej výtvarníčky – grafičky a ilustrátorky Oksany Lukomskej, krajinomalieb Igora Pančuka, experimentálnych malieb Mykolu Biloshytskeho a ďalších trnavských umelcov. Hudobne pozadie slávnosti tvorili piesne Mariána Mrvu v „trnafčine", ktoré tento obľúbený trnavský hudobník skomponoval na originálne texty Benjamína Škreka v divadelnej hre Parva Roma a väčšina z nich mala premiéru na verejnosti práve pri tejto príležitosti. Galéria 21 je otvorená denne okrem soboty a nedele od 8. do 16.30 h.

■ Vyhlásená bola súťaž Literárny salón Trnava 2011

Trnavský samosprávny kraj a Knižnica Juraja Fándlyho vyhlásili celoslovenskú literárnu súťaž pre začínajúcich autorov Literárny salón Trnava 2011. Súťažiť sa bude vo vekových kategóriách od 15 do 25 rokov, od 26 do 40 rokov a v kategórii nad 40 rokov. Zúčastniť každý občan Slovenskej republiky s prácou, ktorá doteraz nebola publikovaná ani prihlásená do inej súťaže. Téma je ľubovoľná, vítané sú práce zamerané na súčasnosť a musia byť napísané v slovenskom jazyku.

Práce v maximálnom rozsahu piatich strojom písaných strán A4, najmenej 3 básne alebo 2 prózy, treba poslať v štyroch kópiách označených menom, priezviskom, vekom a kontaktnými údajmi autora do 20. augusta na adresu Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave, pošt. prieč. 29, Rázusova 1, 918 20 Trnava alebo na e-mailovú adresu bjakubacova@kniznicatrnava.sk. V ľavej časti obálky alebo v predmete e-mailovej správy treba uviesť: LITERÁRNY SALÓN TRNAVA 2011.

Vyhodnotenie súťaže sa uskutoční v októbri. Porotou ocenené a odporúčané práce budú publikované v zborníku, ktorý vydá KJF v Trnave. Viac informácií na www.kniznicatrnava.sk alebo na tel. č. 033/5511782, e-mail: bjakubacova@kniznicatrnava.sk.

■ Niektorí hostia Prázdninového superklubu si možno aj zahavkajú

Nielen na prázdninujúce deti, ale aj na ich rodičov alebo starých rodičov myslia v Knižnici Juraja Fándlyho, kde pripravili s finančnou podporou Mesta Trnavy 19. ročník prázdninových podujatí známych ako Prázdninový superklub, tento raz na tému Snívam svoj sen, čím budem, keď vyrastiem!

Spoločný program je vždy v stredu od 10. do 12.00 hodiny v knižničnej záhrade, v prípade nepriaznivého počasia v oddelení pre deti. Už 6. júla o 10. hodine sa začína prvé podujatie s názvom Chráňme spolu lesy! a s hosťom – lesným pedagógom Michalom Slávikom. Tvorivá dielňa s ilustrátorkou a grafičkou Oksanou Lukomskou nazvaná Kreslím si a maľujem, obrázok vám venujem, sa začne 13. júla o 10. hodine. O týždeň neskôr, 20. júla

o 10. hodine sa uskutoční tvorivé stretnutie detí s hrnčiarom Róbertom Šťastným pod názvom Toč sa, toč, hrnčiarsky kolotoč alebo Z čoho pijem kakavko?
A na poslednom júlovom stretnutí Prázdninového superklubu 27. júla o 10.00 h si niektorí hostia možno aj zahavkajú, lebo do knižnice prídu záchranári z Rescues Slovakia spolu so svojimi štvornohými kolegami.

■ Letné tvorivé dielne pre deti a mládež v Galérii Jána Koniarka

Prázdninový program žiakom a študentom ponúka aj Galéria Jána Koniarka, ktorá v spolupráci s Trnavským samosprávnym krajom, Pedagogickou fakultou Trnavskej univerzity a Mestom Trnavou pripravila Letné tvorivé dielne pre deti a mládež. Uskutočnia sa od 5. do 29. júla každý deň od utorka do piatku v čase od 9. do 12.00 hodiny. Vstupné je 0,50 €.

■ Fotografická súťaž Noc kostolov mojimi očami

Noc kostolov, ktorá sa 27. mája uskutočnila prvýkrát na Slovensku vo vyše deväťdesiatich kostoloch Trnavskej arcidiecézy ale i mimo nej, má svoje pokračovanie. V stredu 22. júna 2011 rozhodli fotografi Michal Fulier a Andrej Lojan o víťazoch fotosúťaže Noc kostolov mojimi očami. Súťažilo sa v troch kategóriách: Seriál zachytávajúci priebeh Noci kostolov, Ľudia noci kostolov a Najkrajší kostol. Prvé miesto za seriál získal Peter Velický, ako druhý sa umiestnil Martin Kučma, tretí je Peter Bajo a čestnú uznanie patrí Zuzana Molčánovej. V kategórii Najkrajší kostol zvíťazil Ľubomír Belica, druhá je Mária Danišová, tretí Radoslav Miklánek a čestné uznanie získal Rudolf Viršík. Ceny v kategórii Ľudia noci kostolov neboli udelené. *-red-*

Mesto určí miesta, kraj dodá stromy

Stretnutím s predstaviteľmi Mesta Trnavy vyvrcholila 7. júna séria diskusných schôdzok vedenia Trnavského samosprávneho kraja so zástupcami jednotlivých miest v rámci projektu Otvorená územná samospráva. Na stretnutí sa okrem predsedu TTSK Tibora Mikuša a primátora Trnavy Vladimíra Butka zúčastnili aj odborní pracovníci z oboch samospráv. Cieľom stretnutí je identifikovanie potrieb občanov miest a obcí a možnosti prehĺbenia vzájomnej spolupráce jednotlivých miestnych a obecných samospráv s vyšším územným celkom.

Tak, ako v ostatných mestách, aj v Trnave sa najširšia diskusia rozprúdila pri téme doprava. Kooperácia medzi mestom a TTSK v tejto problematike je už rozbehnutá dávnejšie, čoho dôkazom sú napríklad okružné križovatky na Nitrianskej, Trstínskej, Špačinskej či Ružindolskej, ktorá sa v momentálne pripravuje v súčinnosti oboch partnerov. Občanov trápi aj pomerne obmedzená sieť cyklotrás v meste a jeho blízkom okolí. T. Mikuš aj V. Butko sa zhodli v tom, že považujú tento problém za dôležitý a intenzívne sa ním zaoberajú. Proces však brzdí náročné vysporadúvanie pozemkov pod plánovanými cyklotrasami, ktoré by mali hviezdicovo pretínať mesto a ponúkať možnosti na výjazd z mesta na viacerých miestach. Obe samosprávy utvorili pracovnú skupinu odborníkov, ktorá sa bude zaoberať nielen problematikou cyklotrás, ale dopravou všeobecne.

Spoločnú reč našli zástupcovia mesta a krajskej samosprávy pri využívaní areálov a športovísk stredných a základných škôl, ktoré by mohli slúžiť nielen školám, ale širokej verejnosti počas prázdnin či po skončení vyučovania. Predseda TTSK T. Mikuš ponúkol zástupcom Mesta Trnavy pomoc aj pri zveľaďovaní zelených plôch v meste. Pripomenul iniciatívu Mladé stromy pre Slovensko, v rámci ktorej sa sadia stromy po celom území kraja už štvrtý rok. Školské hospodárstvo v Piešťanoch, ktoré je v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK, na tento účel pestuje sadenice stromov a okrasných drevín, ktoré ponúkol kraj Trnavčanom za symbolickú cenu, čo primátor mesta vrelo privítal, rovnako ako možnosť vystaviť predmety zo zbierok Západoslovenského múzea v mestských inštitúciách, či vyhotovenie tematických replík na skrášlenie historických častí trnavskej radnice. *Tlačová správa TTSK (krátené)*

Záujem o Dni zdravia i Dúhový dvor narastá

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Postupne sa stáva tradíciou, že jún je v Trnave spojený s dvomi akciami, ktoré sa celkom dobre dopĺňajú a na dva dni obohatia o užitočné a lákavé aktivity centrum nášho mesta. Dúhový dvor a Dni zdravia sú samostatnými podujatiami, no každé má za cieľ v prvom rade oboznamovať a v neposlednom rade pomáhať. Dni zdravia majú preventívny význam pri zachytávaní najčastejších civilizačných ochorení ako je vysoký krvný tlak, cukor či hladina tuku v krvi. Dúhový dvor má zasa predovšetkým oboznamovať „väčšinovú" verejnosť v meste o aktivitách sociálne znevýhodnených občanov. Samozrejme, to sú len základné ciele oboch akcií – tých ďalších je oveľa viac. Dúhový dvor sa uskutočnil aj vďaka finančnej podpore Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

Je to viac ako 15 rokov, čo sa v Trnave začala budovať tradícia Dní zdravia. Najprv len v skromných vnútorných priestoroch, no postupne sa organizátori učili z vlastných chýb a Dni zdravia sa vygenerovali na lákavé, zaujímavé a najmä užitočné podujatie, ktorým žije celý stred mesta. Návštevník mal na rôznych stanovištiach možnosť stretnúť zdravotnícke asistentky pripravené odmerať krvný tlak a poradiť, hlavné námestie bolo centrom diania v podobe stánkov pacientskych organizácií a občianskych združení z Trnavy a okolia. Tretím priestorom bol foyer zasadačky mestského zastupiteľstva. Miestnosť, kde dočasne „sídlil" Regionálny úrad verejného zdravotníctva, bola plná bielych plášťov a stolíkov s odborníkmi, ktorí vedeli poradiť najmä v otázkach hladiny tuku a cukru v krvi. Podobne bola možnosť dať si skontrolovať pitnú vodu, či zeleninu.

„Tento rok sme v spolupráci s tunajšou automobilkou rozšírili Dni zdravia o jeden deň a odštartovali prvý ročník inline jazdy v uliciach mesta. Tak postupne chceme osloviť aj mladšiu a strednú generáciu tým, že ich priamo zapojíme do pohybu. Tradičnými návštevníkmi a využívateľmi služieb Dní zdravia boli doteraz ľudia v staršom veku, pretože majú na to čas. Žiaľ, stále sa nám nedarí osloviť zamestnanú strednú generáciu. Ich zdravotný stav neraz nie je uspokojivý. Svoje zdravotné problémy často nemajú čas riešiť, sú preto permanentne ohrození, a často využívajú lekára len v nevyhnutných prípadoch. A myslím si, že práve takáto prevencia má byť na začiatku systematickej starostlivosti," hovorí koordinátorka celého podujatia Ingrid Huňavá z Kancelárie Zdravé mesto z Mestského úradu v Trnave.

Mesto poskytlo priestor najmä pacientskym organizáciám, a to aj tým, ktoré sa venujú okruhom tém, ktoré spoločnosť systematickejšie nerieši. „Ľudia sa zväčša neradi priznávajú k mnohým problémom, a toto je jedna z foriem, keď môžu získať odpovede na svoje otázky, informácie alebo len kontakt na organizácie, ktoré im alebo známym môžu pomôcť," hovorí Ingrid Huňavá.

Tieto slová sa nám potvrdili v niektorých stánkoch, najmä tých združení, ktoré riešia aj tabuizované problémy. „V súčasnej dobe máme 300 členov a patríme pod Národný ústav reumatických chorôb. Oboznamujeme verejnosť s problematikou reumatických ochorení a usilujeme sa o zlepšenie starostlivosti. Máme bohaté aktivity, robíme napríklad ples, rôzne výlety a v októbri budeme mať prvýkrát benefičný koncert, ale aj beh reumatikov. A pokiaľ

ide o návštevníkov, najčastejšie sa informujú o osteoporóze, prihlasujú sa za členov nášho združenia a dávame im rady – ako oddialiť nástup osteoporózy...," hovorí predsedníčka trnavskej organizácie Ligy proti reumatizmu Vilma Houbová.

Ich stánok sme mohli nájsť na námestí, podobne ako stanovište s materiálmi a propagáciou združenia Pomoc obetiam násilia. Tam sa však až toľko ľudí nepristavovalo. Mnohí o tomto združení na území mesta počuli po prvýkrát – a pritom existuje už niekoľko rokov a sídli na Trhovej ulici. „Poskytujeme psychologickú a právnu pomoc obetiam násilia. Väčšinou sa okoloidúci nášmu stánku vyhýbajú, no neraz nevedia, že sa práve ich tento problém týka. Nemusí to byť rovno domáce násilie, mnohé ženy si ani neuvedomujú, že sú týrané. Nemusí ísť vždy o priame násilie ako je bitka, ale napríklad aj verbálne – pritom niekedy stačí len poradiť. Žiaľ, väčšinou prídu za nami v čase, keď už je situácia vážna, keď problém rieši súd alebo orgány činné v trestnom konaní. Mnohokrát sa dá vec riešiť už v zárodku alebo jej predchádzať. A to je cieľom aj našej účasti na Dňoch zdravia," hovorí aktivistka Jana Šigmajová, ktorá potvrdila, že mnoho prípadov násilia v rodine riešia aj v navonok tzv. slušných rodinách a ani tie nie sú voči takýmto prejavom imúnne.

Rovnako zaujímavým a užitočným podujatím, najmä pre tých, ktorí sa ho aktívne zúčastnili, bol Dúhový dvor. Hlavná ulica pred radnicou patrila niekoľkým stánkom, hľadisku, javisku a podujatiam, ktoré zaplnili celé dva dni. Názov odkazujúci na dvor sa vžil v čase, keď bolo podujatie spojené s nádvorím radnice – no milá a príjemná komunita rôznych združení vytvorila rovnako útulné podmienky „dvora" v relatívne uzavretom priestore pred radnicou. Mesto Trnava v spolupráci napríklad aj so Spoločnosťou na pomoc osobám s autizmom na Dúhovom dvore predstavili aktivity organizácií znevýhodnených obyvateľov, najmä klientov s telesným a mentálnym postihnutím. Takto sa prezentujú už šiesty rok. Hlavnú myšlienku podujatia obrazne preniesli do zlej ježibaby, ktorú treba premôcť pred jej väzením ukovaným z predsudkov a nepochopenia. Zaujímavá myšlienka mala svoj zmysel a neraz by sa dala aplikovať na rôzne stránky nášho trnavského života. A práve okoloidúci mali možnosť presvedčiť sa na výrobkoch združení a organizácií, že citový život a umelecké nadanie nepozná rozdiely medzi zdravým a mentálne postihnutým človekom. Ba neraz sa stáva, akoby boli obdarení talentom navyše. Svoje aktivity prezentovali domovy sociálnych služieb (napríklad občianske združenie Strom, združenie Merema z Modry, DSS Zavar), špeciálne školy a občianske združenia (združenia Nezábudka, Iskierka, Šikovné ruky; spojené školy na Čajkovského, Spojnej a Beethovenovej ulici) neziskové organizácie (Betania Senec, Kruh Trnava, Stacionár Náš dom), ale napríklad aj chránená dielňa Jarkine dobroty od Jarmily Štangovej. V stánkoch sme našli všeličo, od drobných výrobkov z výtvarných dielní, rôzne druhy textilných suvenírov, ale aj pekárenské výrobky.

V sprievodnom programe sa predstavili domáce i cezpoľné skupiny a sólisti známi z rôznych, najmä televíznych súťaží. A to tiež malo svoj význam, pretože dokázali pritiahnuť aj tých, ktorých problematika pomoci znevýhodneným obyvateľom nezaujíma. Potešili aj vystúpenia klientov špeciálnych zaradení, domovov sociálnych služieb a chránených dielní, čo zvýraznilo celé poslanie podujatia. Zaujalo napríklad aj spektakulárne divadlo Slanina a tiež piatkové vystúpenie hercov Divadla z pasáže z Banskej Bystrice v kine Hviezda.

„Dávame príležitosť práve týmto ľuďom, napriek tomu, že majú istý hendikep. Môžu dokázať návštevníkom, čo vedia vytvoriť. Zároveň predajom svojich výrobkov môžu získať finančné prostriedky na ďalšiu činnosť. Donedávna boli klienti rôznych takýchto zariadení schovávaní za múrmi škôl a domovov. Tu majú možnosť zaujať – a je vidieť, že keď sa do niečoho pustia, tak to robia skutočne od srdca," hovorí Mária Peciarová z Mestského úradu v Trnave.

Ten, kto navštívil Dúhový dvor, to mohol len potvrdiť. Takáto myšlienka je jednou z ciest ako približovať hendikepovaných k „väčšinovému" obyvateľstvu, a mohli by sa ňou nechať inšpirovať aj v ďalších mestách na Slovensku. *Martin JURČO, foto: B. Vittek*

Je Trnava stále „nemačkovým“ mestom?

Mačky sú obľúbenými zvieratami niekoľko tisícročí. Prakticky stále boli po boku človeka, a nielen ako užitočné domáce zvieratá, ktoré lovili hlodavce ako potenciálnych prenášačov epidémií. Mačky neboli vždy spoločensky obľúbené a spolu s údajnými bosorkami sa najmä v temnom stredoveku neraz stávali aj terčom útokov cirkvi. Mačka však bola obľúbeným zvieraťom šľachty a stala sa námetom pre umelecké spracovanie od výtvarného umenia až po súčasnú hudobnú kultúru či film. Po celom Slovensku je niekoľko združení, ktoré spája chovateľov mačiek, pričom najsilnejšie sú v Nitre, Bratislave a na východe Slovenska. Pred tromi rokmi vznikol spolok chovateľov mačiek Felis Tirnavia a za sebou má napríklad aj dve úspešné výstavy.

Myšlienka založiť trnavské združenie chovateľov mačiek Felis Tirnavia vznikla u aktívnych chovateliek mačiek Marty Vozárovej a Zuzany Huňadyovej. „Som rodená Trnavčanka. Kedysi sme bývali oproti nemocnici. Mnohí starší Trnavčania si isto ten dom pamätajú, bol na mieste, kde dnes stojí nový pavilón chirurgických disciplín. Bol to nádherný dom so slnečnými hodinami – a tam bol aj priestor na chov tradičných domácich mačiek. A tak sa stali mačky prirodzenou súčasťou môjho života. Až neskôr, keď som sa vydala a s manželom sme sa presťahovali do bytu, som začala uvažovať o chove čistokrvných mačiek. Keď mali naše deti zhruba päť – šesť rokov, som si povedala, že už je čas, aby sa mačky stali súčasťou našej domácnosti,“ hovorí Marta Vozárová, ktorá je predsedníčkou združenia Felis Tirnavia a snaží sa združovať chovateľov mačiek v Trnave a celom regióne.

A ako je na tom Trnava, pokiaľ ide o chov mačiek? Pred pár rokmi nebola príliš významná na mape regionálnych mačacích organizácií. A práve chovateľka Marta Vozárová sa to pokúša zmeniť. Jej kolegyňa Zuzana Huňadyová má podobný cieľ a len nedávno sa stala hlavnou poradkyňou chovu pri Ústrednej odbornej komisii chovateľov mačiek. „Ja som dokonca začínala tak, že som bola registrovaná v najbližšej, teda bratislavskej organizácií chovateľov. Najaktívnejšie boli Bratislava a Nitra, Trnava bola v tomto trochu zaspatá. Je to naozaj aj doteraz trošku v našom meste cítiť, že ľudia berú mačky len ako lovkyne myší a niečo druhoradé, či podradné. Aj preto som sa rozhodla založiť spolu s priateľmi základnú organizáciu Felis Tirnavia, čo je trnavský zväz chovateľov mačiek. Chceli sme trošku viac rozbehnúť chov mačiek a udržiavanie povedomia o tomto chove,“ hovorí Marta Vozárová a pripomína aktívne prepojenie so Slovenským zväzom chovateľov, bratislavskou organizáciou Slovenského zväzu chovateľov mačiek a oblastným výborom SZCH, kde sa stretávajú na regionálnej úrovni všetci chovatelia, teda aj chovatelia poštových holubov či králikov. „Mačkári“, ako si sami hovoria, sú v tomto výbore príjemnou novinkou aj vďaka výraznému posunu v aktivitách za posledné tri roky.

Podľa Marty Vozárovej sú práve mačky veľmi dobrými spoločníkmi pri výchove detí. Vždy porovnávala psov a mačky. A práve mačky zostávali vo výhode. „Psík si nechá robiť so sebou neraz to, čo sa mu nepáči. Mačka si však povie, tak toto nie, a odíde. Akoby mačka v porovnaní so psom vedela lepšie, čo je dobré a čo zlé,“ uvažuje Marta Vozárová. Ako chovateľka má svoje čistokrvné mačky nielen pre seba, ale má aj svoj šľachtiteľský chov. Začínala

s britskými mačkami a rovnako ako dnešní potenciálni chovatelia mačiek, aj ona postupne získavala skúsenosti. „Eliška je britská colourpoint mačka, je to moja prvá mačka a k nej som si zadovážila aj Benjamína, to je domáci kocúr, ktorý jej robí spoločnosť," hovorí Marta Vozárová o svojich miláčikoch. Aj mnoho Trnavčanov sa na ňu obracia s otázkami, čím začať pri chove mačiek a aké sú nástrahy pri chove v byte, keďže mačka je inštinktívne nastavená na život v prírode. „Hlavné sú pozitíva – mačka je nevtieravý, milý, hravý a vymýšľavý, ale aj sebavedomý spoločník. No chov v byte prináša aj mnoho nástrah. Prvým problémom, ktorý súvisí so zadovážením mačičky do domáceho prostredia, sú chlpy. Treba častejšie vysávať či čistiť nábytok. Občas sa stane, že v káve pláva chĺpok, ale my, mačkári, hovoríme, že káva bez mačacieho chĺpka nie je dobrá káva (smiech). Pokiaľ ide o brúsenie pazúrov a s tým spojené škrabanie, aj toho sa ľudia boja, neraz sa pýtajú, či nebudú mať zničený nábytok. Pokiaľ máte v domácnosti škrabadlá a sú dostatočne vysoké, tak s tým tiež nie je problém. Ďalšou nástrahou je ruja chovných mačiek, ktoré vtedy hlasno volajú svojho kocúrika. To môže byť pre obyvateľov bytu i susedov nepríjemné. Chovného kocúra nemáme, pretože u kocúra sa neraz stretávame so značkovaním, čo by bol v byte problém. A pokiaľ ide o výber mačky, dobrý záujemca o mačku musí mať prehľad o chove, musí byť náročný. Dôležité je, aby rodičia boli z kontrolovaného registrovaného chovu. Ja vždy hovorím, pokiaľ niekto chce mačku, ktorá nemá preukaz pôvodu, nech určite berie radšej mačku z útulku – tie sú rovnako krásne a nie sú v ničom pozadu. Pretože certifikát nie je tak veľká položka, veľkou položkou je skôr kvalitné krmivo, kvalitná veterinárna starostlivosť a čo najlepšie očkovanie. A pri mačke s certifikátom je chovateľ aj pod dohľadom Slovenského zväzu chovateľov. Takže v prvom rade by sa mali zaujímať, či rodičia sú testovaní na rôzne choroby a či sú z kvalitného chovu. Dôležité je tiež pozrieť si domácnosť, z ktorej pochádzajú, či sú plaché, aké je to prostredie, a podobne," hovorí s úsmevom Marta Vozárová, ktorej niekoľkonásobne vracajú jej tri mačky svojou krásou, láskou a prítulnosťou starostlivosť, ktorú im venuje.

Eliška je grand interšampiónka von Huňady. Z jej štvrtého vrhu je mačička Doxy. Rodinu i pravidelné návštevy poznajú, ale keď príde niekto cudzí, tak chvíľku trvá, kým si na neho zvyknú. Marta Vozárová má niekoľko takýchto skúseností. Mačky sú vraj dobré identifikátorky vnútorného zmýšľania ľudí a vedia, kto je dobrý a kto zlý. Zaiste aj preto v niektorých obdobiach neboli v obľube a boja sa ich najviac tí, ktorí majú nečestné úmysly. „O tom, ako mačky vnímajú ľudí, som sa presvedčila pri desiatkach návštev milovníkov mačiek a záujemcov. Na návštevy reagujú mačky väčšinou pokojne a mačiatka sú hravé. Raz tu však bola jedna pani, ktorá ani na nás nepôsobila veľmi dobre. Ale to, čo urobila Eliška, nás veľmi zarazilo. Z druhej izby začala hlasno volať ostatné mačky, tak ako keď chce, aby prišli k nej, odvolávala od tej návštevy mačiatka do druhej izby. To bol signál, že sa niečo deje, a tej panej sme mačiatka nezverili," spomína Marta Vozárová.

Ani pri takýchto informáciách sme neodbočili od aktivít trnavského združenia chovateľov mačiek Felis Tirnavia. Veď práve interpretácia správania sa mačiek spolu so starostlivosťou patria k najčastejším otázkam chovateľov a milovníkov mačiek na výstavách. Doteraz sa im podarilo zorganizovať dve počas Tradičného trnavského jarmoku vo foyeri Gymnázia Angely Merici v Trnave. „Začínali sme v roku 2008, mali sme dvanásť členov. Do roku 2011 sa nám počet strojnásobil. Teraz máme 34 členov a teší ma, že sú medzi nami nielen chovatelia mačiek s preukazom pôvodu, ale aj chovatelia domácich mačiek, teda takí nadšenci, ktorí radi prídu na stretnutie, kde sa porozprávame, máme prednášky, stretnutia s lekárom, vymieňame si skúsenosti," hovorí Marta Vozárová. Stretávajú sa tri až štyrikrát do roka a najintenzívnejšie žijú práve v septembri pred propagačnou výstavou. Pripravujú ju aj tento rok v dňoch trnavského jarmoku. Najčastejšie na výstave možno vidieť ukážky z domácich, teda trnavských chovov – širokú paletu temperamentov a povah zastupujú britské mačky, bezsrsté plemeno

donský sphynx, nórske lesné mačky, mainské mývalie, nevská maškaráda, orientálne mačky, ale bokom neostávajú ani chovatelia domácich mačiek, ktoré krásou a temperamentom sú rovnakými konkurentkami svojim čistokrvným kolegyniam. Dokonca jedna z mladých členiek združenia má za sebou aj niekoľko úspešných výstav celoslovenského charakteru.

A ako sa stať členom združenia Felis Tirnavia? Stačí chovať mačku s preukazom pôvodu alebo domácu mačku a cez internetový vyhľadávač si nájsť stránku trnavského združenia Felis Tirnavia. Alebo stačí počas Tradičného trnavského jarmoku zájsť do foyeru Gymnázia Angely Merci na Hviezdoslavovej ulici v Trnave.

Text a foto: Martin JURČO

Mladí trnavskí jaskyniari oslávili desať rokov aktivít

Malé Karpaty obohatili o tristodeväťdesiatštyri metrov nových jaskynných priestorov

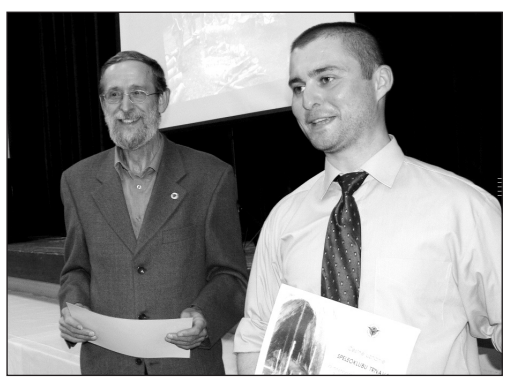

Aj keď má Trnava mnohoročné aktivity spojené s turistikou v Malých Karpatoch, istá tradícia sa vytvorila aj v súvislosti s jaskyniarstvom. Kedysi existovala oblastná skupina jaskyniarov v Dolných Orešanoch, kde sa sústreďovali aj Trnavčania, ktorí mali záujem a ambície odhaľovať tajomné zákutia Malých Karpát. Ich predchodcom boli napríklad cieľavedomé aktivity Pavla Nemčeka, ktorý už v roku 1962 založil skupinu, ktorá sa stala predchodkyňou dnešného Speleoklubu Trnava. Toto novodobé združenie mladých jaskyniarov z Trnavy a okolia oslávilo rovné desaťročie – a za ten čas sa im podarilo viacero úspešných objavov.

Najväčším úspechom predchodcov dnešného Speleoklubu Trnava bolo objavenie trstínskej vodnej priepasti v roku 1964 v kameňolome Trstín. Mená Peter Halenár, Peter Zvonár, Silvester Zvonár, ale aj Pavol Nemček patria k legendám v oblasti jaskyniarstva v trnavskom regióne. Na ich jaskyniarstvo nadviazali mladí dobrovoľníci, ktorí na báze voľnočasových aktivít založili speleoklub v roku 2001. A na dovtedajšie úspechy nadviazali v priebehu ďalšieho desaťročia. Jubileum oslávili prednedávnom v Trstíne, a to ocenením najaktívnejších speleológov a vydaním publikácie Desať rokov v podzemí, ktorá mapuje všetky aktivity s podrobnou fotografickou dokumentáciou a faktografiou. Publikáciou uviedli do života vodou z krasovej vyvieračky Husí stok.

A ako mladí jaskyniari vytvorili skupinu s aktívnou a cieľavedomou prácou? „Na začiatku sme najprv nejaké jaskyne prelozili, neskôr sme chceli začať objavovať. Vznikli sme na amatérskej báze, neskôr sme absolvovali rôzne školenia a postupne sme získavali aj profesionálne vedomosti. Dvaja naši členovia študujú geológiu a inžinierstvo životného prostredia. Do dnešného dňa sa nám podarilo Malé Karpaty obohatiť o 394 metrov nových jaskynných priestorov. Sú to znovuobjavené jaskyne, ale aj jaskyne, ktoré boli neskôr zasypané. Je to napríklad Havranická jaskyňa, Trstínska vodná priepasť, Orešianska sonda a jaskyňa Lačniakove špáry," hovorí zakladateľ a súčasný predseda Speleoklubu Trnava Alexander Lačný (na fotografii vpravo).

Väčšina členov pochádza z Trnavy, iní z Dolných Orešian či Vrbového. Objavenie každého metra jaskynného priestoru je odmenou za niekoľko metrov kubických vykopanej zeminy či

za nekonečné hodiny postupného odkrývania temného priestoru. „Najkrajší je ten pocit, keď sa pred vami otvára priestor. V neposlednom rade je to aj krasová výzdoba. Malé Karpaty patria medzi tie krasové územia, ktoré sú krásne vyzdobené. Zaujímavá je napríklad Trstínska vodná priepasť s podzemnými jazerami a podobne. Máme aj skúsenosti s prieskumom zatopených častí, pretože mnohí z nás sú potápači a majú aj príslušnú techniku," pokračuje Alexander Lačný a pripomína aj aktivity súvisiace s objavovaním podzemia v malých Karpatoch. Napríklad osvetovú činnosť, prácu pre školy, alebo aj propagáciu jaskyniarstva prostredníctvom prednášky v knižnici či na niektorých školách.

Speleoklub Trnava má aj moderné a bezpečné vybavenie, ktoré je dnes pri takejto práci nevyhnutné. A tak by technikou mohol v kritických situáciách pomôcť pri nepredvídaných situáciách v Malých Karpatoch. „Vždy, keď ideme do jaskyne, povieme si, že ak niečo nepadlo tisíc rokov, prečo by to malo padnúť práve vtedy, keď tam sme my? No problémom je aj to, že tam vykonávame rôzne výkopové práce, ktoré môžu narušiť statiku. Pud sebazáchovy preto napriek dlhým rokom stále funguje. Raz som spadol do priepasti a raz ma aj zasypalo, no našťastie sa za desať rokov nič vážne mne ani členom klubu nestalo," spomína Alexander Lačný.

Jaskyne v Malých Karpatoch sú plazivkovitého tvaru – a ich objavovanie je úlohou na celé storočia. Sprístupňovanie takýchto jaskýň je však relatívne, pretože neraz ide o úzke, vysoké chodby, kde sa bežný návštevník bez potrebného vybavenia a zručností nemôže dostať. Výnimkou je jaskyňa Driny, tam však boli jaskyne sprístupnené odstreľovaním, a tak vznikol veľký jaskynný priestor. Trnavskí speleológovia objavenú jaskyňu len zaznačia a zaevidujú – a potom uzavrú aj pre bezpečnosť turistov či zveri.

V súčasnosti majú možnosť, aby sa ich aktivity stali súčasťou výskumov grantového projektu v spolupráci s Prírodovedeckou fakultou UK v Bratislave. „Sieť slovenských jaskýň je pomerne široká, na Slovensku je 48 jaskyniarskych klubov. Práve Speleoklub Trnava za posledné roky patrí k tým najaktívnejším. Možno aj preto, že má za sebou bohatú tradíciu jaskyniarstva v trnavskom okolí spojenú s jaskyňou Driny a s s jaskyňami v Malých Karpatoch. Nielen Malé Karpaty, ale aj Plavecký kras, okolie Bratislavy a Trnava má dosť krasových území. Aj keď nie sú také veľké a nemajú taký význam ako tie napríklad v Nízkych Tatrách, ale dotvárajú krásu krasového jaskynného územia na Slovensku. Preto aj Slovensko počtom jaskýň okolo 6 tisíc a ich mnohotvárnosťou patrí medzi svetové veľmoci," hovorí predseda Slovenskej speleologickej spoločnosti Bohuslav Kortman (na fotografii vľavo), ktorý vykonal akt prezentácie knihy o dejinách trnavského speleoklubu. Ako v príhovore pripomenul, dnes je prioritou nielen snaha o dobíjanie tajného priestoru, ale aj o bezpečnosť. Možno aj vďaka modernej technike sa bezpečnosť neustále zvyšuje a zároveň dáva šancu, že objavených jaskynných priestorov bude čoraz viac.

„Súčasná technika a poznatky jaskyniarov isto prinesú ďalšie objavené priestory. A aj keď mám už vyšší vek, verím, že sa dožijem času, keď počet objavených jaskýň na Slovensku presiahne cifru desaťtisíc," dodáva s úsmevom Bohuslav Kortman.

Jedným z členov Speleoklubu Trnava je aj Matej Zvonár, ktorý nadviazal na rodinnú tradíciu a išiel v šľapajach svojho otca Petra Zvonára. „Môj otec bol niekedy ešte členom oblastnej skupiny Dolné Orešany. A čo pre mňa objavovanie jaskýň znamená? Človek ide do neznáma, kde ešte predtým nik nebol. Najväčšie úspechy sme mali na Orešianskej sonde. Tam sme objavili väčšiu sienku. Asi 15-metrový komín sme museli ručne kopať. Ešte nám to všetko aj spadlo – takže kopali sme na dvakrát. Niekedy stačí vykopať meter a za vami je veľká chodba, inokedy je to presne naopak," hovorí Matej Zvonár.

Publikácia venovaná desiatim rokom Speleoklubu Trnava bude bezplatne doručená obyvateľom v obciach regiónu Malých Karpát a je k dispozícii aj pre verejné knižnice a kultúrne zariadenia.

Martin JURČO, Foto: Oliver Židek

Ľudia a udalosti v histórii Trnavy

júl 2011

1. 7. 1791 – ANTON BERNOLÁK začal pôsobiť v Trnave ako tajomník arcibiskupskej kancelárie v Trnave (220. výročie).

1. 7. 1846 – V Trnave otvorili Trnavskú sporiteľňu, prvý peňažný ústav v meste (165. výročie).

2. 7. 1806 – V Gbeloch sa narodil národovec, cirkevný hodnostár a publicista JÁN KRSTITEĽ JURIGA, absolvent trnavského seminára a predseda Spolku sv. Vojtecha v Trnave (205. výročie).

5. 7. 1831 – Po zriadení trnavskej Družnej kapituly boli menovaní prví trnavskí kanonici (180. výročie).

8. 7. 1746 – V Trnave sa narodil kníhtlačiar JOZEF PICHLMAYR, prefekt jezuitskej tlačiarne v Kluži a neskôr aj v Košiciach (265. výročie).

9. 7. 1931 – V Nitre umrel trnavský rodák, básnik a prekladateľ LEOPOLD HALASI (80. výročie).

10. 7. 1871 – V Trnave bol zriadený Krajský súd (140. výročie).

11. 7. 1831 – V Trnave vstúpili do platnosti proticholerové opatrenia, podľa ktorých boli zrušené všetky trhy a jarmoky v meste a každý cudzinec vstupujúci do Trnavy sa musel podrobiť lekárskej prehliadke (180. výročie).

11. 7. 1921 – Trnavské mestské zastupiteľstvo schválilo generálny návrh regulačného plánu mesta (90. výročie).

14. 7. 2006 – V Trnave slávnostne odhalili pamätník nespravodlivo prenasledovaným počas komunistického režimu (5. výročie).

17. 7. 1881 – V Ostrihome umrel cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ a pedagóg ŽIGMUND SUPAN, riaditeľ gymnázia v Trnave a autor jeho stručných dejín (130. výročie).

18. 7. 1871 – V Trnave sa narodila spisovateľka, publicistka a učiteľka ELENA IVANKOVÁ (140. výročie).

20. 7. 1916 – V Lančári sa narodil náboženský publicista, kňaz a pedagóg FRANTIŠEK BEDNÁR, rektor Teologického inštitútu v Trnave, kde aj umrel (105. výročie).

21. 7. 1936 – V Bratislave umrel národovec, verejný činiteľ, publicista a lekár JÁN ZÁTURECKÝ, spoluzakladateľ a správca Hospodárskej banky, ktorý pôsobil v Trnave aj ako praktický a zubný lekár (75. výročie).

23. 7. 1916 – V Košolnej sa narodil vinohradnícky odborník a publicista JOZEF GREGUŠ, ktorý prednášal na Katedre prírodopisu PdFUK v Trnave, kde aj umrel (95. výročie).

26. 7. 1916 – V Trnave umrel básnik, učiteľ a publicista ŠTEFAN DOBŠOVIČ, rodák z Dolných Orešian (95. výročie).

27. 7. 1891 – V Kuklove sa narodil kultúrny historik, publicista a cirkevný hodnostár JÁN PÖSTÉNYI, dlhoročný správca Spolku sv. Vojtecha v Trnave, kde aj umrel (120. výročie).

27. 7. 1911 – V Šúrovciach sa narodil lekár – gynekológ, univerzitný profesor. odborný publicista a autor vysokoškolských učebníc AUREL HUDCOVIČ, ktorý študoval na gymnáziu v Trnave (100. výročie).

27. 7. 1911 – V Brestovanoch sa narodil veterinár, akademik SAV, pedagóg a autor odborných monografií a učebníc FRANTIŠEK NIŽNÁNSKY, absolvent trnavského gymnázia (100. výročie).

27. 7. 1991 – V Bratislave umrel jazykovedec, pedagóg a redaktor LADISLAV RYBÁR, ktorý pôsobil na PdFUK v Trnave a v r. 1978 – 84 bol predsedom pobočky Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV v Trnave (20. výročie).

29. 7. 1841 – Kníhtlačiar MICHAL SPANRAFT dostal povolenie tlačiť knihy v bývalej Jelinkovej tlačiarni v Trnave (170. výročie).

31. 7. 1936 – V Bratislave umrel cirkevný hodnostár, botanik, publicista a prekladateľ MICHAL KAROL NEČESÁLEK, rodák zo Šaštína, kanonik Trnavskej kapituly, člen výboru Spolku sv. Vojtecha v Trnave a jeho čestný predseda (75. výročie).

P.R.

TRNAVSKÍ MUZIKANTI

Západoslovenské múzeum v Trnave pripravuje materiál na svoju novú výstavu Populárna hudba v Trnave za čias socializmu (1948 – 89), ktorá by mala byť otvorená v Dome hudby Mikuláša Schneidera Trnavského 6. októbra 2011 na Deň TTSK. Týmto článkom nadväzujeme na prvú časť informácií k danej téme uverejnenú v predošlom čísle časopisu.

Moderná tanečná hudba v Trnave

II. časť

1

V 60 rokoch sa situácia zlepšila, začali k nám prúdiť vplyvy zo zahraničia. Rock and roll pomaly prenikal aj cez cenzúru do zábavy mladých na Slovensku. Rádio Luxemburg bolo hlavným hudobným zdrojom pre mládež, odtiaľ sa nahrávali hudobné novinky na dvojstopový cievkový magnetofón Sonet duo. V druhej polovici 60.rokov sa politická situácia uvoľnila a nastal širší priestor pre vplyvy súčasnej svetovej kultúry. Okrem Supraphonu vydával platne i Panton, české hudobné vydavateľstvo (vydávalo napr. jazz a vážnu hudbu). Jedným z najvýznamnejších hudobných festivalov bola Bratislavská lýra (1966 – 1989), v televízii bola obľúbená Malá televízna hitparáda (1966 – 1970). Zo súťažných hudobných relácií treba spomenúť programy Zlatá kamera (1966 – 1970) a program Vyberte si pesničku (1967 – 1976), kde dostali priestor mladé talenty.

Moderná hudba sa dostávala k trnavským poslucháčom prostredníctvom rádií, televízie a živých vystúpení. Na zábavách a plesoch začiatkom 60. rokov hrávali ešte trnavské kapely s tradíciou z 50. rokov, ale po polovici 60. rokov nastúpili aj nové amatérske beatové kapely. Profesionálnu hudobnú produkciu pre trnavského diváka zabezpečovala od januára 1960 Mestská osvetová beseda (neskôr Mestský dom osvety, potom od r. 1985 Mestské kultúrne stredisko) ktorá objednávala koncerty profesionálov prostredníctvom Koncertnej a divadelnej kancelárie (po r. 1958), Pragokoncertu a neskôr cez Slovkoncert (1969).

V rámci hudobnej výchovy mládeže sa prezentovali špeciálne hudobné programy – tzv. výchovné koncerty. V tejto oblasti spomenieme program pre základné školy učiteľa na Ľudovej škole umenia Jozefa Kudriho (1), ktorý so svojím orchestrom Trnavský sextet (spomíname ho neskôr) pripravil výchovný koncert zameraný na vznik a vývoj populárnej tanečnej hudby pod názvom Zavinil to Kolumbus, v ktorom zachytil vývoj modernej hudby od spirituálov, cez blues, dixieland, swing, rock and roll až po big beat.

Kapela Dixieland (1957 – 1967) sa sformovala v Trnave v rokoch 1957 – 58 a pravidelne hrávala každý týždeň na čajoch. Najskôr mala v repertoári len tradičný džez, no čoskoro jej členovia zistili, že by ich tento žáner neuživil, tak hrávali aj populárnu hudbu. Kapelníkom bol Rudolf Koššovič a prvé zloženie kapely bolo: Rudolf Koššovič – trúbka, Milan Benedikovič – klarinet a saxofón, Milan Miškay – trombón, Andrej Lošonský – klavír, Ján Morvay – kontrabas, Jozef Kudri – bicie. Prvými spevákmi boli Ivan a Eva Vermešovci, ktorí vlastne do kapely prišli tak, že sa prihlásili z obecenstva, zaspievali si a od mikrofónu viac neodišli. Spievali sólovo i dvojhlasne, vniesli do kapely vtip a bezprostrednosť. Vo svojom repertoári mali mnohé aktuálne slovenské

populárne piesne a obohatili tak aj repertoár kapely. Evu Vermešovú (Kostolányiovú) vzali ale tancovať do SĽUK-u a postupne spievala čoraz menej s kapelou v Trnave. Novými spevákmi Dixielandu sa stali Daniela Deáková a Ján Praženka. Ako hosť si s nimi zaspieval občas aj bratislavský spevák Ivan Belka. V roku 1959 nastúpil za Milana Benedikoviča Viliam Hudcovič (klarinet a saxofón), namiesto Milana Miškaya prišiel Jaro Mosný a do kapely pribudol Ivan Klescht (klarinet a tenor saxofón). Na vystúpenia Dixielandu (2) sa chodili pozerať aj známi muzikanti z Bratislavy a okolia, napr. Juraj Berczeller, Juraj Matzenauer, Štefan Farkaš, Emil Frátrik, ktorí si s nimi radi aj zahrali a zabavili sa.

2

Začiatkom 60. rokov sa čaje pre veľký záujem premiestnili do veľkej sály. Na Trnavskom jarmoku v roku 1961 pribrali členovia Dixielandu do kapely Karola Bodoríka a Jána Ozábala. V kapele vtedy okrem Rudolfa Koššoviča účinkovali Jozef Kudri – bicie; Andrej Lošonský – klavír; Ján Morvay – kontrabas; Viliam Hudcovič – klarinet a alt saxofón; Ivan Klestch – tenor saxofón; Jaro Mosný – pozauna. Od tohto obdobia dianie v kapele podrobne zachytil Karol Bodorík v kronike Dixielandu:

„Na začiatku decembra 1962 položila angína pectoris Muca Koššoviča do postele. Skončil v nemocnici a maródoval až do konca mája 1963. Hrali sme na tri saxofóny. Skladby rozpisoval Bubino Nemeš, ba dokonca pridal aj pár vlastných vecí. Ujala sa najmä jeho skladba Swing pre saxi. Po vyzdravení Muca Koššoviča sa zloženie kapely stabilizovalo. Na čajoch sporadicky vystupovali v rámci kultúrneho programu bratislavskí umelci. Niekedy si priviedli so sebou ako sprievod klaviristu (s ktorým sme si vždy zahrali), niekedy sa umelci spoľahli na sprievod našej kapely. Tak sme sprevádzali rôznych speváko v, napr. Jozef Krištof, Maja Velšicová-Slivková, Jana Beláková a ďalší. Na plesoch to boli aj ťažšie kalibre. Na plese športovcov 13. 2. 1965 sme sprevádzali aj týchto speváko v: Waldemar Matuška, Eva Pilarová, Pavel Sedláček, Jitka Zelenohorská a konferoval to Karel Effa. Na plese športovcov 29. 1. 1966 zasa Beu Litmanovú, Gizu Orbanovú s konferansom Miša Slivku, Joža Hanúseka a Miša Beláka."

V kronike sa spomína aj jedno veľmi zaujímavé celoslovenské podujatie:

„V dňoch 1. – 4. 12. 1966 sa kapela zúčastnila na akcii Celoštátna prehliadka tanečných, jazzových a big beatových súborov v Žiline. Boli sme (Dixieland) zaradení do skupiny tanečných orchestrov, ale presvedčili sme organizátorov, aby nás preradili do skupiny jazzových súborov. V tejto skupine sme hrali na záver. Pred nami vystúpili Istropolitana sextet s bratislavskými esami ako Dušan Húščava, piešťanský Gama Club Šaňa Kováča, seredský Ali Jazz Band, ktorý mal veľký úspech, bratislavský Revival s Vizárom (Vlado Vizár) a Petrom Lipom, Jazz kvintet z Banskej Bystrice s nadanými mladými jazzmanmi a trio Juraja Sabadoša. Vystúpiť po takých esách bola nevďačná úloha. Zahrali sme dixielandy a na záver sme zaradili skladbu Minor mood – jazzovo spracovanú tému na motívy Rachmaninova. Samotná skladba je dobrá, aj sme ju celkom dobre zahrali, iba sa žánrovo nehodila ku zvyšku nášho programu. Za to nás skritizoval sám Ľubomír Dorůžka – najlepší jazzový publicista a kritik v republike v tom období."

Ervín Kovalčík bol dlhoročným vedúcim známej hudobnej kapely nazvanej podľa neho Kapela Ervína Kovalčíka. V Trnave absolvoval hudobnú školu – hru na klavír, akordeón a bicie,

vedel však hrať na viacero nástrojov, ktoré v kapele striedal. V roku 1952 najskôr založil v Trnave kapelu K6 (3), kde hrali Ervín Kovalčík, Milan Adamík, Viliam Hudcovič, Ján Lukáč, Ján Praženka a Piťo Orosz. Ďalšia, Tanečná kapela Ervína Kovalčíka postupne vystriedala viac hudobníkov. Základ tvorili: Ervín Kovalčík st. – kapelník, harmonika a bicie, Eugen Nemeš – klavír a gitara a Ján Lukáč – klarinet a saxofón, v osadenstve sa vystriedali Viliam Hudcovič – klarinet a saxofón, Štefan „Piťo" Orosz – basa, Pavol Repčík – saxofón, Jozef Adamík – bicie a trúbka, Milan Novák – bicie, Jaroslav Schejbal – bicie, Rudolf Brežný – trúbka, speváci Ján Praženka a Jana Gartnerová.

V roku 1964 nastalo preskupenie obsadenia v spomínaných kapelách (Dixieland a Kapela Ervína Kovalčíka): Kovalčíkovci sa rozpadli a časť z ich obsadenia prešla do Dixielandu – Ervín Kovalčík, Eugen Nemeš, Ján Lukáč a Ján Praženka. Z Dixielandu odišli Andrej Lošonský, Jozef Kudri a Jaro Mosný. S Dixielandom spievali od roku 1965 Jarka Prokopová a Emil Krutek.

Približne v roku 1963 založil Ján Ozábal so študentmi Pedagogického inštitútu v Trnave, skupinu Optimist sextet (4) – obsadenie: Ján Ozábal – trúbka, Pavol Repčík – klavír, spev a neskôr aj saxofón a klarinet, Milan Adamík – bicie a Jozef Morvay – kontrabas, neskôr prišiel Milan Repčík – klavír. Od roku 1963 hrávali počas prázdnin v hoteli Tatra v Trenčíne. S touto skupinou sa tri roky striedal na čajoch Dixieland, každý druhý týždeň hrávala jedna kapela. Optimist sextet (skrátene Optimisti) mal mladšie obsadenie a moderný repertoár, väčšinou prevzatý zo súčasnej tanečnej produkcie – napr. skupiny Olympic, Karla Gotta, Waldemara Matušku, Jiřího Suchého, Evy Pilarovej, Hany Hegerovej a iných. Obsadenie sa počas existencie skupiny menilo podľa prichádzajúcich a odchádzajúcich študentov. Mávali tak päť – šesť členov. Boli to postupne hudobníci (bez presného udania roka): Ján Ozábal, Pavol Repčík, Rudolf Macko, Milan Adamík, Žožo Morvay, Milan Števko, Ado Lopoš, Ondro Pelec, Levák Novotný, Vili Hudcovič, Laco Bartoš, Jozef Kudri, Dominik Haramia, Ivan Klescht, Gizela Semančíková, Milan Novák, Nora Králiková a iní.

V roku 1967 študenti, ktorí hrali v Optimist sextete, skončili svoje štúdium, odišli na vojnu a skupina sa rozpadla. Z Dixielandu odišli spomínaní Kovalčíkovci (Kovalčík, Lukáč, Nemeš) a ku zvyšku pôvodnej kapely (Rudolf Koššovič – kapelník, Viliam Hudcovič a Karol Bodorík) sa pridali hudobníci z Optimist sextetu: Jozef Adamík- bicie, Jozef Kudri – klavír, Marián Mrva – basgitara, Jano Ozábal – trombón. Ako spevák nastúpil Ľuboš Novotný a zo súťaže Trnavský škovránok prijali mladú speváčku Jarku Prokopovú. Nové hudobné zoskupenie dostalo názov zo spojenia mien oboch kapiel OPTImist sextet a DIXieland na skrátené Optidix (26. 9. 1967).

5

Optidix (1967 – 68) hrával na čajoch (striedali sa s TAZ kvintetom) a ľudia mu opäť hovorili Optimisti – tak ako pri Optimist sextete, preto prichádza často k zámene týchto zoskupení. O programe a zmenách kapely Optidix (5) existuje druhá kronika, ktorú viedol Karol Bodorík. V nej môžeme sledovať podujatia, na ktorých kapela hrala. Boli to pravidelne čaje v Kovosmalte, koncerty, stužkové, zábavy (zábava veterinárov, silvestrovská zábava, ples športovcov, ples hádzanárov, maškarný ples, detský maškarný ples, divadelný ples). Zaujímavým podujatím, ktoré sa v kronike spomína, bola nahrávka relácie Na modrej vlne 11. 12. 1967. Na nahrávke bolo viac hercov, kapiel a spevákov: Apollo Jazz, Ivan Krajíček a Zora Kolínska, Elektrocombo Smékala, Petr Spálený, Pavlína Filipovská, Breakers a iní.

6

V roku 1967 (po rozpade Dixielandu a vzniku Optidixu) bola založená ďalšia kapela zložená z hudobníkov, ktorí odišli z Dixielandu: Eugena Nemeša, Ervína Kovalčíka st. a Jána Lukáča, ktorí pribrali ďalších: Štefana „Piťa" Orosza, Ruda Brežného a Milana „Žmura" Nováka. Dali si názov TAZ kvintet (6) (názov súvisí s premenovaním Kovosmaltu na Trnavské automobilové závody – TAZ). Počas ich existencie sa zloženie menilo, postupne sa v kapele vystriedali Pavol Repčík, Ján Ozábal, Karol Bodorík, Stanislav „Amigo" Ježík, Ladislav Bartoš, Ervín Kovalčík ml. a speváci Alica Piačková, Jarmila Prokopová – Masrnová, Edita Sieglová (Bugalová), Milka Babková, Mária a Eva Hanuliakové („Papuľky"), Eva Zárubová-Tomovičová a iní. Na nedeľných čajoch sa odvtedy znovu striedali dve hudobné skupiny Optidix a TAZ kvintet. TAZ kvintet hrával aj ako sprievodná kapela na kurzoch spoločenského tanca a na rôznych iných podujatiach a slávnostiach v meste. V roku 1978 sa zúčastnili nahrávky do televíznej relácie Návšteva v klube, na ktorej ich režisér premenoval správne po slovensky na TAZ kvinteto. Kapela mala niekoľko angažmánov, napr. v Kryme a v bare hotela Karpaty, a hrávala až do roku 1989. K záveru existencie boli jej stálymi členmi otec a syn Kovalčíkovci a priberali si vždy ďalších hudobníkov.

Popri Optidixe hrával Jozef Kudri v roku 1967 aj s jazzovým kvintetom, ktorý tvorili Jozef Kudri – klavír, Viliam Hudcovič – tenor saxofón, Ján Ozábal – pozaun, Marián Mrva – kontrabas, Milan Adamík – bicie. Hrávali najmä jazzové veci a improvizácie. Jozef Kudri a Rudolf Koššovič v roku 1968 Optidix opustili a založili novú kapelu Trnavský sextet, Jozef Kudri – klavír, organ, Rudolf Koššovič – trúbka, Pavol Repčík – tenor saxofón, Milan Novák – bicie, Ladislav Bartoš – gitara a spev, neskôr Miro Rybanský. Hrávali v Kryme a pripravili spolu program pre výchovný koncert pre žiakov základných škôl v Trnave. Jozef Kudri v týchto kapelách realizoval vlastné nápady. Keďže vedel dobre komponovať a bavilo ho to, robil aj úpravy rôznych známych klasických podkladov, rozpisoval partitúry a v podstate sa prejavil ako schopný skladateľ a muzikant zároveň.

7

V marci 1968 sa zmenilo aj obsadenie kapely Optidix. Po odchode Koššoviča, Kudriho a neskôr aj Milana Adamíka vzniklo nové zloženie, ktoré si hľadalo názov. Po krátkom období The Hammonds (od Hammond – značka elektromechanických, neskôr elektronických klávesových nástrojov s povesťou najlepších v tej dobe) sa ujal názov Tavern Five (7): Ján Babič – bicie, Marián Mrva – basgitara, Kajo Bodorík – gitara, Vilo Hudcovič – B saxofón, Ján Ozábal – trombón a klávesy a Ľuboš Novotný – spev. Kapela bola v tomto zložení veľmi obľúbená a hrala na viacerých významných podujatiach v Trnave. V novembri 1968 opustil kapelu Viliam Hudcovič, ktorý prijal ponuku z kapely Metropol sextet a odišiel s nimi hrať do Holandska a Nemecka. V roku 1969 z modifikovaného obsadenia vzišlo zoskupenie pod názvom The Silver Men, ktoré malo pokračovanie v Silver Seven Show.

SILVER SEVEN SHOW – ŠOU SEDEM STRIEBORNÝCH

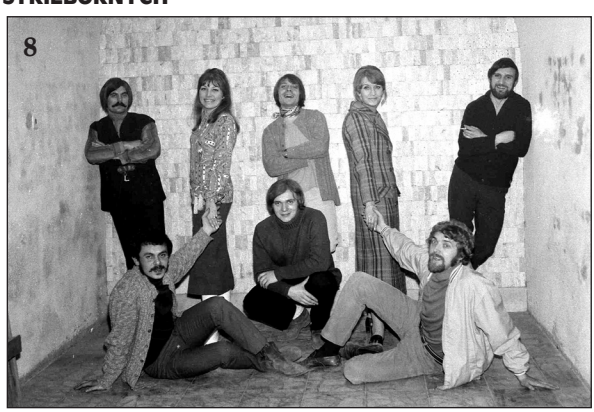
8

22. februára 1969 hrali Tavern five na plese športovcov. Okrem nich tam vystupovalo aj bratislavské trio Tatiana Hubinská, Miroslav Ličko a Edita Sláviková, no ochorel im klavirista. Organizátor plesu dohodol, že ho zastúpia Trnavčania. Popoludní sa stretli a za 2,5 hodiny nacvičili kompletný večerný program. Po vystúpení speváci neodišli späť do Bratislavy, ale zostali na plese. Nasledujúce dni ponúkli kapele spoluprácu na 1,5 hodinovom programe typu show, ktorý obsahoval bloky skladieb s kapelou, vokálmi a choreografiou. Tavern five/The Silver Men súhlasili a 12. 5. 1969 sa konala prvá skúška SILVER SEVEN SHOW (8). Show nacvičili v zložení Ján Babič – bicie, Marián Mrva – basgitara, Kajo Bodorík – gitara a Ján Ozábal, speváci Tatiana Hubinská, Miroslav Ličko a Edita Sláviková, spieval s nimi aj Ľuboš Novotný a program konferoval Vlado Hlaváček, zároveň aj manažér. Program pozostával z bloku svetových evergreenov, sólových blokov jednotlivých spevákov a na záver bol blok upravených amerických ľudoviek, country piesní a swingoviek. Choreografiu s nimi nacvičil profesionál z Brna Ľuboš Ogoun. V Bánovciach nad Bebravou im na mieru ušili strieborné košele, v Partizánskom objednali strieborné čižmy a v Bratislave čierne vestičky. Program mal v Trnave dve úspešné predpremiéry v októbri 1969. Ďalšie vystúpenia boli vo Zvolene, Lučenci, Rimavskej Sobote a Veľkom Krtíši. Premiéra sa odohrala po polročnom intenzívnom nacvičovaní 18. októbra 1969 v Tatra revue v Bratislave a mala výborné ohlasy kritiky. O show vtedy napísali takmer všetky denníky a odborné hudobné časopisy. Porovnávali ho najmä s triom Golden Kids (Kubišová, Neckář a Vondráčková), najmä pre podobnosť v speváckej zostave – dve speváčky

a spevák. Silver seven show bol však nový typ programu s konferovaním a hovoreným slovom, kde nebol orchester v pozadí a speváci v popredí, ale všetci boli rovnocennými partnermi, a tak bola postavená aj choreografia. Po Tatra revue nasledovala šnúra show po celom Slovensku. V roku 1970 vystúpili na Majstrovstvách sveta v lyžovaní vo Vysokých Tatrách a v máji 1970 na Československej prezentácii na výstave Expo 70 v Moskve. Účinkovali tam dva týždne v programe spolu so skupinami Karla Gotta, Evy Pilarovej, s Laternou magikou a Baletom Praha. Nadviazali spoluprácu so sovietskym Goskoncertom, s ktorým podpísali zmluvu na koncertnú šnúru po ZSSR. Koncom roka 1970 vystriedal Karola Bodoríka Laco Bartoš a od februára 1971 bola show v novej zostave na šnúre po ZSSR, kde odohrala 34 repríz. Koncom roka 1971 sa Silver seven show pre vnútorné problémy účinkujúcich rozpadla. Hudobníci ešte chvíľu príležitostne hrávali, no postupne dostali aj iné ponuky a skupina sa rozišla úplne.

Mgr. Lucia DUCHOŇOVÁ, PaedDr. SIMONA JURČOVÁ Západoslovenské múzeum v Trnave
Foto: M. Čapkovič, súkromný archív Karola Bodoríka, Mariána Mrvu a Ervína Kovalčíka ml.

Zdroje:
1. Diplomová práca Marián Mrva: Tanečné orchestre v Trnavskom okrese a ich výchovné pôsobenie na mládež, Pg. fakulta UK v Trnave, 1973, s.6 – 8
2. Kroniky kapiel Dixieland a Optidix, ktoré viedol Ing. Karol Bodorík
3. kol. aut.: Dejiny Trnavy, Obzor Bratislava, 1988
4. Podľa rozprávania informátorov: Ing. Karol Bodorík, Mgr. Marián Mrva, Ing. Ervín Kovalčík ml.
5. ročníky časopisu Kultúra a život Trnavy 1970 – 1990
6. internetové stránky: http://www.birdz.sk/hudba/vznik-modernej-popularnej-hudby-na-slovensku/18054-clanok.html, http://sk.wikipedia.org/wiki/Slovensk%C3%A1_popul%C3%A1rna_hudba

Trnavčan nadviazal na dielo Schneidera Trnavského

Autorský spevník trnavského organistu a hudobného skladateľa Stanislava Šurina Antifóny a duchovné piesne vyšiel v tomto roku vo Vydavateľstve sv. Vojtecha. Súčasťou vydania je aj hudobný nosič so štyridsiatimi ôsmimi piesňami v podaní Scholy cantorum Katolíckej univerzity v Ružomberku, komornej zostavy miešaného speváckeho zboru Tirnavia, sólistov Hildy Gulyásovej, Andreja Rapanta, Petra Kollára a samotného autora Stanislava Šurina.

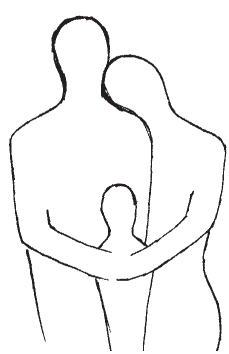

Cieľom nahrávky bolo vytvorenie ukážky správnej interpretácie, ktorú môžu prípadne využiť aj chrámové zbory, aby mohli viesť účastníkov liturgie. Spevník pozostáva zo strofických piesní – prevažne prekladov starodávnych latinských hymnov a zhudobnených textov z novej tvorby slovenských poetov. Druhou formou je antifóna, spravidla aj so žalmom. Kompozície sú pre jednohlasný spev so sprievodom organa.

Podľa slov autora predhovoru muzikológa a pedagóga Rastislava Podperu Šurinove antifóny a duchovné piesne predstavujú významnú vrstvu aktuálnej tvorby slovenských liturgických spevov a majú veľký predpoklad na široké uplatnenie v bohoslužbách, v mnohých prípadoch presahujúc hranice jednotlivých kresťanských konfesií.

Autorkou ilustrácií je Patrícia Beráková. Publikácia vyšla vďaka finančnému príspevku Mesta Trnavy s podporou Bratislavskej arcidiecézy a v spolupráci s Bachovou spoločnosťou na Slovensku.

Stanislav Šurin týmto krokom nadväzuje na kľúčové dielo náboženského spevu – Jednotný katolícky spevník Mikuláša Schneidera Trnavského, a po mnohých rokoch vypĺňa medzeru vytvorenú na Slovensku v oblasti novej tvorby liturgických spevov. *-red-*

Trnavský pustovník a jeho „samomat“ 8. ťahom

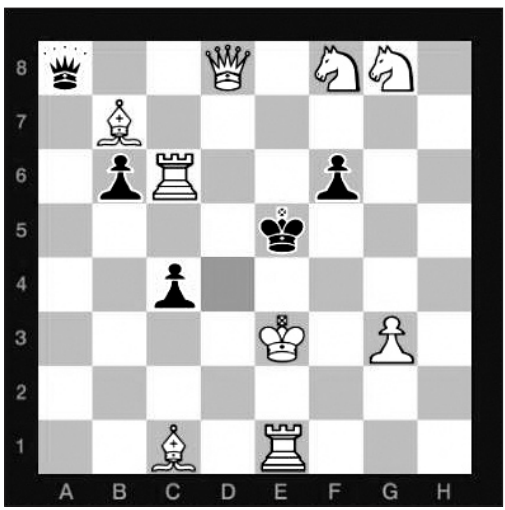

„Kto bol prvý?“ Večná otázka, ktorú si kladieme pri akomkoľvek druhu ľudskej činnosti. Kto bol prvým slovenským šachovým skladateľom na Slovensku? Táto otázka už bola zodpovedaná, hoci odpoveď môže sa zdať problematickou: Stal sa ním gróf Arnold Pongrácz. Niekto by sa mohol spýtať, kto je považovaný za šachového skladateľa? Je to človek, ktorý skladá šachové skladby, ktoré sú určené pre šachových riešiteľov. Sú to teda umele vytvorené skladby, ktoré nevznikli zo šachovej partie a ani nemusia mať s ňou nič spoločné. Vráťme sa k nášmu Arnoldovi. Pripomeňme si niečo z jeho života a aký vzťah mal k mestu Trnava. Narodil 18. júla 1810 v Nededzi pri Žiline, kde žil asi do r. 1850, kedy bol vymenovaný za okresného hajtmana v Balasagyarmate. Študoval právo v Bratislave a vo Viedni. Niekoľko rokov bol dôstojníkom z povolania a neskôr štátnym úradníkom. Približne v rokoch 1855–56 žil v Bratislave; potom tridsať štyri rokov v Trnave (až do svojej smrti 7. júla 1890), kde je aj pochovaný. Ovládal slovenčinu, maďarčinu a niekoľko svetových jazykov. Pravdepodobne mal zmysel pre humor, keď svoje šachové skladby uverejňoval pod pseudonymom “Einsiedler von Tyrnau” (Trnavský pustovník, čo je pre grófa nezvyčajné) hlavne v nemeckých časopisoch. Oženil sa ako tridsaťročný s Viedenčankou Karolínou von Hackenau, s ktorou mal detí ako smetí. Otec sa obyčajne v rodine snaží nájsť vo svojej činnosti nasledovníkov. Z jeho ôsmich detí sa venoval šachovým problémom iba Juraj, ktorý ako poručík rakúskej armády padol mladý-dvadsaťjedenročný v boji pri Hradci Králové. Ostatní jeho súrodenci asi mali dosť svojich životných problémov a nepotrebovali ešte mať aj šachové. Z histórie rodiny Pongráczovcov sú známe mnohé ďalšie podrobnosti, ale zo šachovej tvorby Arnolda Pongrácza máme k dispozícii iba niekoľko jeho skladieb. Autor niekoľkých stoviek šachových skladieb získal úspechy na prvých historických kompozičných súťažiach a najmä svojimi samomatmi si stal do radov priekopníkov kompozičného šachu. Svoju šachovú „prvotinu“ uverejnil v aprílovom čísle časopisu „Wiener Schachzeitung“ v r. 1855. Teda začal skladať pomerne neskoro vo veku štyridsaťpäť rokov. Šachová hra nebola vtedy ešte taká populárna, ako je dnes, hoci ľudia mali na ňu viacej času, lebo neexistovali rádio a ani televízia. Najväčšie úspechy dosiahol v samomatoch. Jeho tvorbu predstavujeme samomatom 8. ťahom (Pozri diagram!), ktorý získal v r. 1862 I. cenu v British Chess Assotiation. Čo je to samomat? Je to druh šachovej skladby, kde začína biely a prinúti čierneho, aby mu dal mat, čo on však nechce. Praktický šachista by mohol povedať, že je to šach postavený na hlavu, veď kto by chcel dostať mat, keď sa ho práve snaží dať svojmu súperovi. Treba však zahodiť všetky šachové predsudky a pozrieť sa na „kráľovskú hru“ iným pohľadom. Potom ihneď pochopíme šachovú krásu samomatov a ich logiku. Aby si čitateľ mohol porovnať svoje riešenie so správnym, tak ho prezradíme: 1.Kd2+

Kf5 2.Jh6+ Kg5 3.D:f6+ Kh5 4.Vc5+ b:c5 5.Sf3+ D:f3 6.Vh1+ D:h1 7.De5+ K:h6 8.Kc3+ Dc1 mat! Typický „pongráczovský" samomat s batériovými odťahmi bieleho kráľa a pekným modelovým matom. Detektív by mohol povedať, že biely „znásilnil" čierneho, lebo prinútil ho vykonať čin, ktorý nechcel, ale našťastie kompoziční šachisti si sadajú k šachovnici bez erotických myšlienok...

Snáď tento krátky článok zaujme nielen prívržencov samomatov, ale aj šachových historikov a takýmto spôsobom si pripomenieme 201. výročie narodenia Arnolda Pongrácza a 121. výročie jeho úmrtia, keď sa dožil úctyhodného veku takmer osemdesiat rokov.

-GK-

Literatúra:
B. Formánek: Kompozičný šach na Slovensku, Šport 1984
Šachová rubrika denníka Pravdy: ŠACH 5. 7. 1985
Nededžan č. 1/2007 (časopis obyvateľov Nededze)

Veril v koniec vykorisťovania človeka človekom

Skôr narodení Trnavčania si určite pamätajú na verejný proces s rozkrádačmi majetku v socialistickom vlastníctve, pracovníkmi trnavského bitúnku, skrátka s mäsiarmi. Konal sa v auguste 1958 v Strednej priemyselnej škole strojníckej v Trnave na výstrahu všetkým, ktorí by chceli narušiť budovanie socializmu. Medzi súdenými aj odsúdenými bol aj vtedy dvadsaťšesťročný František B.

Po skončení povinnej školskej dochádzky sa vyučil za mäsiara – údenára vo firme vd. Ištóková na Pekárskej ulici v Trnave. Ešte stále platili slová učeň – mučeň. Musel zjesť všetko, čo mu pani kuchárka dala na tanier, a to len z jediného dôvodu, aby v dielni nejedol údenárske výrobky. Pre štrnásťročného mládenca to bolo veľmi ťažké, hlavne keď v udiarni vešal salámy a spadli mu do pilín. Snažil sa ich zachrániť, začal horieť a majster miesto toho, aby mu pomohol, začal ho biť.

Túto negatívnu skutočnosť si priniesol do prvého zamestnania a veril v lepšie a spravodlivejšie usporiadanie sveta, odstránenie vykorisťovania človeka človekom, ako to v tom čase hlásala komunistická strana. Živnosť si po februári 1948 otvoriť nemohol. Súkromné obchody boli zrušené, v mestách ich prevzal Zdroj a na vidieku Jednota. Začal pracovať na bitúnku, ktorý čoskoro prevzal národný podnik Mäsové závody a riaditeľ ho menoval za vedúceho dielne. Bola to pre neho veľká zodpovednosť, nielen hmotná, ale aj za pracovníkov, ktorí nemienili poslúchať „sopľoša". Vzhľadom na predchádzajúce skúsenosti veril v nový spoločenský poriadok, skrátka v svetlú budúcnosť, ktorú chcel aj svojou prácou budovať.

Čoskoro bol celozávodným predsedom Československého zväzu mládeže a rok pred nástupom na vojenskú prezenčnú službu, v októbri 1952, aj kandidátom Komunistickej strany Slovenska. Patril medzi posledných vojakov, ktorí mali pri nástupe na vojenskú prezenčnú službu drevené kufre. I po takmer šesťdesiatich rokoch ho má odložený na pamiatku. Uniformu vyzliekol v roku v októbri 1954, ale čoskoro prišiel čas, keď dostal novú, väzenskú.

Po návrate z vojenčiny ho poslali na školenie do Sládkovičova, a po návrate robil majstra. Napriek veľkej zodpovednosti mal majster menší plat ako robotník. Odmietal, ale predseda mu to dal ako stranícku úlohu. Ako majster musel dávať pozor, aby sa nekradlo. To by však musel mať desať očí, aj tak by to nestačilo. Dnes kradne menej ľudí, ale zato

v miliónových čiastkach. V tom čase obchody s mäsom zívali prázdnotou a ľudia na kúsok mäsa stáli v dlhých „šóroch" aj niekoľko hodín. Aj preto kvitol obchod s ukradnutým mäsom. K oficiálnym heslám sa pridalo aj: „Kto nekradne denne aspoň hodinu, okráda svoju rodinu."

Keď navštívil závod generálny riaditeľ, nabalili ho mäsom a najlepšími výrobkami v takom množstve, že to šofér ledva naukladal do auta. Hovorilo sa tomu vzorky. Keď si robotník ukradol kilo mäsa, nazývalo sa to rozkrádanie národného majetku v socialistickom vlastníctve, začo mu hrozilo nemalé väzenie. Najčastejšie prehadzovali kabelu plnú mäsa cez plot bitúnku do susednej záhrady. Existoval tajný príkaz, koho majú chytiť, koho nie.

Františkovi B. pribudli ďalšie funkcie: bol funkcionárom Slovenskej odborovej rady, poslanec národného výboru a v závode členom výboru Komunistickej strany Slovenska a Revolučného odborového hnutia. Veril v svetlú budúcnosť pre seba a svoju rodinu, preto bol ochotný pracovať dvanásť aj štrnásť hodín denne a poctivú prácu vyžadoval aj od ostatných. Mnohých potrestal, prípadne dal návrh na prepustenie za požívanie alkoholu a hlavne za krádeže mäsa. Niektorí mu to spočítali svojimi výpoveďami pred súdom.

V auguste 1957 chytili príslušníci Zboru národnej bezpečnosti ich šoféra, ktorý načierno viezol bravčové mäso do Čiech. Do celej akcie bol zapletený expedient, ktorého, samozrejme, zatkli. Na jeho miesto nastúpil František B., ktorý nepochopil, že to bola pripravená pasca. Zakrátko, po niekoľkých inventúrach, zistili manko stotisíc korún a prišla pohroma na celý bitúnok. Vedúci a dvaja expedienti boli vzatí do väzby 19. 12. 1957 a on sa mal hlásiť na oddelení verejnej bezpečnosti 19. 12. 1957. Prišiel na bicykli, aby sa odtiaľ rýchlejšie dostal späť do práce. Lenže táto starosť bola zbytočná, ihneď ho zatkli a odviezli do Justičného paláca v Bratislave.

Vchádzalo sa tam z Ruskej ulice. Neskôr sa od väzňov dozvedel, že je to najdlhšia ulica v Bratislave, lebo keď raz do nej vojdeš, nikdy nevieš, kedy z nej vyjdeš. Jemu to trvalo osem mesiacov, a potom nasledovali ďalšie, oveľa ťažšie väzenia. Začala sa najťažšia časť jeho života, lebo nevedel, prečo ho zavreli, bol presvedčený, ako mnohí pred ním, že je to len nedorozumenie a čoskoro ho prepustia. Všetko musel odovzdať, aj fotografie manželky a dcéry. Zostali mu len oči pre plač a vreckovka, aby sa mal do čoho vyplakať. Na samotke bol ako najväčší zločinec šesť týždňov.

Prvú večeru zjedol záchod. Zo smradu sa mu dvíhal žalúdok. Ráno dostal nejaké čudo, ktoré sa nazývalo káva a dosť dobrý chlieb, tridsať dkg na celý deň. Toaletný papier bol z tvrdého baliaceho papiera, ktorý si vopred požmolil, aby sa vôbec dal použiť. Každý deň mal nárok na pätnásťminútový pobyt na dvore. Samozrejme, bol tam sám, len s dozorcom, taký bol dôležitý väzeň. Nasledovalo každodenné vyšetrovanie, kde vyšetrovatelia boli v presile, traja na jedného. Chceli vedieť, kde má poschovávané všetky ukradnuté peniaze. Medzi psychické týranie okrem iného patrila vyhrážka jedného vyšetrovateľa, že sa postará, aby sa s ním manželka rozviedla, že bude za ňou chodiť, tak ako v mnohých prípadoch predtým.

Neskôr bol v cele, kde bolo šesť osôb. Aj ľutoval za samotkou, kde mu jeden starší dozorca nosil knihy. Prečítal ich veľké množstvo, čo sa na spoločnej cele až tak nedarilo. Zato sa hrala dáma a karty. Karty si vyrábali zaujímavým spôsobom. Spomínaný toaletný papier nastrihali na veľkosť kariet, tri spolu zlepili lepidlom vyrobeným z chleba a vody. Pri rôznych kontrolách im ich zobrali a museli vyrábať ďalšie. V cele bol aj právnik, ktorý mnohým dával neoceniteľné rady.

Keď ich začali voziť na Račiansku, pochopili, že ich nechcú súdiť ako rozkrádačov národného majetku, ale ako politických. Verejný súd sa konal v dňoch 5. až 16. augusta 1958 v Strednej priemyselnej škole v Trnave ako výstraha pre ostatných. Predsedom senátu bol prom. právnik Zdeněk Adamec a sudcovia z ľudu: Štefan Tomašovič a Ladislav Špiřík. V ich skupine bolo súdených dvadsaťdeväť rozkrádačov, ktorej podľa rozsudku 1 T 165/58 zo 16. augusta 1958

spoločenská nebezpečnosť trestnej činnosti bola hlavne v jej rozsiahlosti, organizovanosti a rafinovanosti foriem k jej prevádzaniu používaných a s veľkým počtom osôb. Samozrejme, neboli súdené osoby, ktorým množstvo kilogramov najlepšieho mäsa a mäsových výrobkov vozili domov ich osobní šoféri.

Ako hovorí František B., bezpečnostné opatrenia boli ako pri Norimberskom súde v Nemecku, keď súdili fašistických zločincov. Ktorí mali peniaze, zastupoval ich advokát, on mal advokátku ex offo. Rozsudok znel na osem rokov väzenia nepodmienečne a vedľajší trest šesťtisíc korún, ktorý by sa v prípade nezaplatenia premenil na ďalší rok väzenia, a strata občianskych práv. Výška trestu bola ovplyvnená aj skutočnosťou, že sa k vine nikdy nepriznal. Aj iní svoje priznania z vyšetrovania úplne odvolali a skutok popreli. Zmenu výpovede podľa spomínaného rozsudku odôvodňovali, že k priznaniu boli donútení psychickým nátlakom zo strany vyšetrovateľov. Súd týmto výpovediam obžalovaných neuveril, lebo vraj z vyšetrovacieho spisu vyplýva, že pri vyšetrovaní boli dodržiavané všetky zákonné prostriedky. Naopak, obžalovaní zmeny vo výpovediach odôvodňovali tým, že pri vyšetrovaní boli nervovo vyčerpaní alebo prinútení k doznaniu psychickým nátlakom zo strany vyšetrovateľov. Podľa súdu toto odôvodnenie nebolo logické, a preto sa pridržiaval výpovedí urobených pri vyšetrovaní.

Najväčšia chyba v prípade Františka B. bola, že advokátka nepožiadala o jeho vylúčenie na samostatné konanie, ako to urobil advokát jeho spoluväzňa, ktorému hrozilo podobné odsúdenie, a ktorý nakoniec dostal len tri roky. František. B. bol súdený spolu s ostatnými nepriateľmi socializmu, ktorí svojimi činmi sťažovali vývoj socializmu, a hlavne ktorých sa obžalovaní dopustili ako členovia spolčenia. V rozsudku sa okrem iného píše: „Pri výmere trestov u všetkých obžalovaných prihliadal súd na stupeň nebezpečnosti spáchaných činov pre spoločnosť, zo všetkých hľadísk uvedených v § 19, tr. zák., v súčasnej dobe, kedy úsilie všetkých našich pracujúcich je predchnuté spoločnou myšlienkou dovŕšiť výstavbu socializmu v našej vlasti."

Prvým miestom odpykávania trestu bol tábor s príznačným menom Vojna pri Příbrame, kde si odpykávali veľké tresty politickí a vrahovia. Výstižne by znel názov Peklo. Podmienky boli neľudské. Pred Vianocami ušli traja väzni, ktorí sa čoskoro ohlásili zo Slobodnej Európy. Potrestaní boli tí, čo zostali, štyri hodiny stáli na mraze, mnohí odpadávali. Rozruch do krutého a jednotvárneho života spôsobila návšteva manželky bývalého prezidenta Klementa Gottwalda, ktorá prišla navštíviť svojho brata kasára. Cestou do návštevnej miestnosti, keď všetci príslušníci boli okolo Marty Gottwaldovej, jej šikovný brat vykradol náčelníkov trezor. Neskôr bol František B. prevelený do Lípkovíc, taktiež do baní, kde zažil aj výbuch a smrť siedmich spoluväzňov.

Nasledovala baňa Stalin v Ostrave, samozrejme, najťažšie pracovisko v celom banskom revíre. Už neveril, že niekedy uvidí manželku a dcéru. Neskôr sa mu pošťastilo dostať do kuchyne. Po uplynutí polovice trestu sa spýtal náčelníka, či si môže podať žiadosť o podmienečné prepustenie.Pretože bol s jeho prácou veľmi spokojný, sľúbil mu, že keď zacvičí dobrého vedúceho kuchyne, dá mu taký posudok, že ho určite prepustia.

Pred odchodom domov si ho zavolal náčelník a povedal mu, že si podrobne naštudoval jeho spis a odporúčal mu, aby v budúcnosti už nikdy nebral zodpovednú prácu. Určite by sa našli podobní lumpi, ktorí by vás znova využili, ako tí, ktorí vás dostali sem, povedal. Veril, že bol nespravodlivo odsúdený a poďakoval sa mu za poctivú prácu vo výkone trestu.

Po prepustení išiel do závodu a nesmelo žiadal riaditeľa o miesto. Na veľké prekvapenie mu ponúkol znova miesto majstra. Vraj z nápravno-výchovného zariadenia dostal veľmi dobrý posudok. Pripomenul mu slova náčelníka a túto funkciu odmietol. Chcel pracovať ako robotník, aby si viac zarobil na splácanie pokuty a hlavne aby sa jeho rodina mala konečne lepšie. Postupom času znova pracoval vo vedúcich funkciách a znova sa kradlo, ale do väzenia nešiel nikto.

Margita KÁNIKOVÁ

Divá kačka o spletitosti rodinných vzťahov

Henrik Ibsen: Divá kačka. Preklad: Jana Rakšányiová. Dramaturgia: Tomáš Vůjtek. Scéna: Ján Zavarský. Kostýmy: Miriam Struhárová. Hudba: Juraj Péč. Pohybová spolupráca: Anna Štefanová. Réžia: Viktor Kollár. Účinkujú: Ján Topľanský, Stanislav Staško, Michal Jánoš, Tibor Vokoun, Edita Borsová, Barbora Bazsová, Mária Jedľovská, Miroslav Beňuš a Tomáš Mosný. Spoluúčinkujú žiačky Súkromného tanečného konzervatória D. Nebylu v Trnave Michaela Šefčovičová a Dorota Ivanovičová. Premiéra: DJP 11. jún 2011.

Poslednou inscenáciou, ktorou sa predstavil súbor Divadla Jána Palárika v Trnave v tejto sezóne, bola táto nevšedná hra autora severskej dramatiky. Spleť vzťahov a pomerov rôznych generácií, minulosť a súčasnosť, to sú priesečníky, ktoré rieši autor (a režisér s ním).

Základným motívom celej hry je hľadanie pravdy v rôznych podobách. Na príbehu rodiny, v ktorom sa rieši problém minulosti manželky a matky, chceli tvorcovia aktuálne poukázať aj na milosrdné klamstvá – na (ne)riešenie mnohých konfliktov zmietnutím pod koberec či na odlišnosť od bytia a žitia. Manželská dvojica Hjalmar Ekdal (v naštudovaní Michala Jánoša) a Gina Ekdalová (Edita Borsová) riešia najprv napohľad banálne denné problémy rodiny – s výnimkou zhoršujúceho sa zraku svoj dcéry Hedvigy (Barbora Bazsová) – až po neskoršie odhalenie Gininej minulosti.

V Gine sa stretneme s pragmatickou a zároveň milujúcou ženou, ktorá po prežitých sklamaniach naplnila svoj život a šťastie v manželstve s nie príliš schopným a nie príliš praktickým zasneným mužom. „Moja postava je žena, ktorá bola kedysi gazdiná a nesie si do rodiny jedno veľké tajomstvo. Vstupuje do deja ako akási post zápletka. A práve táto jej minulosť spôsobí veľký rozvrat a veľkú tragédiu. Ja som si vždy myslela, že severské hry prinášajú len také zasnené postavy. Zrazu sme však v Gine objavili obyčajnú, možno aj lascívnu ženu s jemným humorom. Vymyká sa to prvotnému pohľadu na tieto postavy. Čo je v tom posunujúce, že nie je hlúpa, ale je jednoduchá. Myslím, že som ešte takúto postavu doteraz nehrala – jednoduchú ženu, ktorá vzbudzuje aj úsmev napriek tragédii a smútku, ktorý v hre nastane," hovorí predstaviteľka Giny Edita Borsová, laureátka minuloročnej divadelnej ceny Dosky za ženský herecký výkon, ktorej táto postava priniesla opäť jednu zo zaujímavých príležitostí na doskách trnavského divadla.

Bežné zápletky a situácie majú svoj symbolický rozmer, rovnako aj celé prvé dejstvo v dlhých, niekedy až filozofických dialógoch, približujúcich prostredie, o ktorom Ibsen písal. Hru niektorí teatrológovia považujú za jednu z najlepších Ibsenových hier, aj keď bola najprv neúspešná. V textovej podobe vyšla niekoľkokrát – samozrejme, prvý raz bez väčšieho úspechu, pričom skutočného uznania sa jej dostalo až v roku 1874, keď ju autor vydal prvýkrát pod vlastným menom už ako uznávaný dramatik. Skutočnú premiéru však mala až v januári 1885, keď ju uviedli v Národnom divadle v Bergene, a neskôr ju naštudovali divadlá v Chris-

tianii, Helsinkách, Štokholme a Kodani. V roku 1869 udelil Ibsenovi Karol XV. vo švédskom Dramatika Theater Vasov rád. Vyznamenania mal Henrik Ibsen rád a rád ich aj nosil. Ako pripomenul jeden z jeho priateľov, nosil ich aj doma – podobne ako jeho postava Ekdalovho otca nosila aj doma svoju uniformu.

Téma filozofických, až bytostne ironických hier nie je severským dramatikám cudzia – no približujú silný príbeh a konflikt. „Je to zaujímavý príbeh o jednej rodine, láske, zlomených túžbach, o zradených snoch, chlade a o vzťahoch, ktoré sú tak hlboko a archetypálne v každom z nás – ako sú matka a dcéra, otec a dcéra či otec a syn. Sme vtiahnutí do ich spletenca a dostaneme veľmi veľkú dávku emócií a štúdia týchto najzákladnejších vzťahov. Hra je tým príbehom tak nabitá, že to je azda jej najväčším plusom. Chceli sme, aby sa tento príbeh stal univerzálnym, ale rodinu sme nemienili nasilu modernizovať. V podstate je to chudobná rodina – a tú sme chceli zachovať. Je to príbeh o obyčajných ľuďoch, v ňom sa obyčajní ľudia môžu nájsť," hovorí režisér Viktor Kollár. Ako pripomenul, inscenácia tematicky nepriamo nadväzuje na predchádzajúcu „rodinnú" hru Tajomný pokoj vecí. Napríklad postavou dcéry Hedvigy, ktorá je v Divej kačke, podobne ako dcérka v predchádzajúcej hre, „nárazníkovou zónou" celého rodinného konfliktu. Herecky si postavu dcéry opäť vychutnala Barbora Bazsová.

Dramaturgom inscenácie je Tomáš Vůjtek, pre ktorého je to vôbec prvý kontakt s textom Henrika Ibsena, a to aj napriek tomu, že ho považuje za kľúčového autora v modernej svetovej dráme. „S Viktorom Kollárom sme sa stretli na festivale v Zlíne. Zistili sme, že máme podobné názory na divadlo a zaujímajú nás podobné inscenácie. Začali sme komunikovať a hľadali vhodnú situáciu, v ktorej by sa dalo spolupracovať. Do toho prišla ponuka naštudovať v Trnave Divú kačku – a konkrétna spolupráca bola na svete. Pretože máme skype (softvér, prostredníctvom ktorého sa dá komunikovať cez internet – pozn. aut.), mohli sme konzultovať a robili sme tak aj úpravy v scenári. Vedeli sme, že nechceme násilnú aktualizáciu, že sa nám páči prerozprávať ten príbeh. Škrtať sme museli len preto, že Ibsen žil a písal v celkom inom, pomalšom storočí," hovorí o spolupráci dramaturg Tomáš Vůjtek, ktorý v súčasnosti pôsobí v malom komornom divadle Aréna v Ostrave.

Okrem Giny vynikol vo svojej úlohe Hjalmara Ekdala mladý herec, nová posila trnavského súboru Michal Jánoš. Doteraz sme ho videli najmä v komediálnych či kabaretných postavách, táto relatívne veľká rola mu dáva príležitosť aj na závažnejšie kreácie. „Mal som prirodzený rešpekt, aj preto, že Ibsena mám načítaného a viem, o čo tam ide. Rešpekt zosilnel, keď som si uvedomil, že mám v mojich 24 rokoch hrať otca rodiny s malou dcérkou, mám sa vcítiť do postavy, ktorá má mať okolo 40 rokov. Pretože náš kolektív v Trnave a tvorivý tím dôverne poznám, mal som ideálne prostredie na to, aby som sa s rolou mohol popasovať čo najlepšie. Som poldruha roka zo školy a možno po prvýkrát zažívam skúšobný proces, aký si pamätám ešte z vysokej školy. Teda poctivú divadelnú prácu, z ktorej chce každý vytĺcť čo najlepší výkon, a najmä snahu posunúť postavu, aby to nebolo len prerozprávanie textu, ale aj interpretácia," hovorí Michal Jánoš.

Dej celej hry posúva záhadná a večne pravdu hľadajúca postava Gregersa Werleho v naštudovaní Stanislava Staška. „Je to kontroverzná postava. Gregers Werle príde domov, zistí aká je situácia, a chce ju vyriešiť. Rieši veci svojským spôsobom a najlepšie, ako vie. Až urobí to najhoršie, čo sa dalo. Chce vstupovať do životov a situácií, no nakoniec všetko vyjde inak ako plánoval. Text bol sčasti upravený, je tam veľké pole pôsobnosti. Treba však pracovať na ňom aj teraz, počas inscenovania. Teším sa, že takto ten text dozreje. Gregers je negatívna postava, ale začínam ju mať rád. Jej najväčším úskalím je najmä to, že textu je veľa a riešia sa tam zložité a paralelne sa prekrývajúce konflikty. Snažili sme sa to podať čo najjednoduchšie, veríme, že divák, ktorý chodí na takúto drámu v čase, keď sa protežuje komediálny žáner, bude vedieť chápať aj takéto predstavenie. Takáto postava je veľká výzva, so začiatku

som jej nerozumel, neskôr som myslel, že som jej porozumel, ale nemal som ju rád. No teraz sme sa už začali nejako chápať. Cez leto si vzájomne oddýchneme, a potom budeme pokračovať s väčšou súhrou. S postavou treba dozrieť aj pred divákom. Je to vec, ktorá sa nedá vyriešiť v procese naštudovania. Aj podľa diváka a jeho spätnej väzby sa môžeme posúvať," hovorí Stanislav Staško.

Hru si do Trnavy na premiéru prišla pozrieť aj teatrologička a divadelná estetička Dagmar Inštitorisová, pre ktorú samotný výber titulu hry nebol ničím prekvapujúcim. „Na javiská sa postupne vracia severská dramatika. Trochu sa odchádza od Shakespeara a od nemeckých veľkých klasikov. Ide o akési odhalenie klasiky iného typu. Možno je to trošku v tom, že so Shakespearom sa už veľmi experimentovalo, rozbíjal sa príbeh, ktorý v ňom je, a začiatok 21. storočia priniesol veľkú defragmentarizáciu príbehu a rozloženie konfliktu na malé čiastky. Návrat k Ibsenovi je možno tichým návratom k veľkým príbehom a veľkým tragédiám, akou isto je aj Divá kačka. Je to príbeh o tragédiách, ktoré sú stále okolo nás. Nedávno som zachytila príbeh o postaršej slovenskej žene, ktorá sa stratila, jednoducho jej dlho nemohli nájsť identitu. Nakoniec ju príbuzní cez televíziu spoznali. Bol to príbeh ženy, ktorej sa druhé dieťa narodilo nevidiace. A muž jej to natoľko vyčítal, až to nezvládla a toto dieťa sa pokúsila zabiť. Takže tieto príbehy sú stále v nás a aj Divá kačka má stále s nami niečo spoločné..."

Podobné príbehy inscenujú viaceré slovenské divadlá – ako keby potvrdzovali spomínanú myšlienku o návrate k veľkému príbehu. Teatrologička a divadelná estetička Dagmar Inštitorisová hovorí aj o ďalších príkladoch: „V Divadle Andreja Bagara v Nitre podobne uviedli Williamsovu hru Sklenený zverinec. Je to príbeh o matke, dcére a synovi, ktorí veľmi strádajú. Podobne ako Divá kačka má zaujímavú symbolickú reč, v Nitre išli viac hudobným smerom, trnavská inscenácia je viac symbolická a v určitom zmysle archaická. Nie sú to, samozrejme, jediné návraty, možno spomenúť bratislavské uvedenia Williamsa, či Kleistovej hry Rozbitý džbán. Takže, veľké príbehy sa nám istým spôsobom vracajú, aj keď, samozrejme, v inom inscenačnom koncepte ako sme poznali do roku 1989."

Martin JURČO, foto: -pb-

People-meter 2011

Výstava diel štyridsiatich autorov zo štyroch tesne susediacich krajín strednej Európy – Českej republiky, Slovenska, Maďarska a Poľska, ale aj z Ruska, Francúzska a Chorvátska bude otvorená v Západoslovenskom múzeu do 31. augusta

Názov People-meter 2011 napovedá, že ide o prehliadku výlučne figurálnych diel, preto teda v názve slovo „people". Osobitosťou tejto putovnej výstavy je aj striktné stanovenie formátu diel (100x70 cm), čo evokuje druhá časť názvu projektu, teda slovo „meter". Vystavujúci autori museli pri tvorbe svojich diel akceptovať toto obmedzenie formátu ako aj figurálny charakter diel. Podtitulom, alebo mottom výstavy sa stala myšlienka Georgea Berkeleyho „Esse est percipi – Existovať znamená byť vnímaný". Akcent na figurálnosť, zobrazenie človeka a jeho vnímanie v dnešnej dobe sa stal inšpiráciou k vytvoreniu rozmanitých diel rozličnými technikami (olej, akryl, kresba, grafika...)

Myšlienka výstavy People-meter sa zrodila v hlave českého výtvarníka Františka Tomíka, ktorý nultý ročník výstavy zorganizoval v roku 2009 v pražskej Galérii Zbraslav. Ale až v spolupráci predovšetkým so slovenským výtvarníkom Milošom Prekopom a s ďalšími zúčastnenými dostala výstava skutočný medzinárodný rozmer. Meter je jednotka dĺžky alebo

vzdialenosti. A práve vzdialenosť bola inšpiráciou rozšíriť tento výstavný projekt o autorov z ďalších krajín vrátane ďalších hostí.
People-meter 2011 zahŕňa viacero po sebe nasledujúcich výstav v štyroch krajinách. Začali sa výstavou v českej Galérii Zbraslav v Prahe, po výstave v Západoslovenskom múzeu v Trnave sa presunie na do v Žitnoostrovného múzea v Dunajskej Strede. V Maďarsku sa výstava prezentuje v Šoproni a v Budapešti, a potom sa ocitne v Czenstochowej v Poľsku, aby ukončila svoju púť opäť tam, kde začala – v Českej republike, v ďalšej pražskej Galérii 9 vo Vysočanoch.
Viac na www.people-metr.eu

Podľa materiálu z katalógu autora PhDr. Michala Janatu spracovala Simona Jurčová

Na Rysy pod záštitou Petra Sagana

Cykloturistická nonstop jazda Trnava – Rysy, ktorej XXXIV. ročník sa bude konať 3. až 8. augusta 2011, je aj tentoraz s prívlastkom najstaršej, najdlhšej a zároveň najznámejšej na Slovensku.

Oprávnene. Jej, v dobrom slova zmysle história, sa počíta od roku 1974. Vtedy sa cyklisti vydali na trasu prvého ročníka končiaceho ešte na lúkach pri Tatranskej Štrbe. Ďalšie, ktoré sa preto predĺžili až na 320 kilometrov, končili potom v jednotlivých kempoch pod Tatranskou Lomnicou.

Tie však postupne prijali podobu golfového ihriska v lepšom prípade, obyčajnej „opusteniny" v tom horšom. A tak teraz už po tretí raz je tatranským domovom kemp Tatranec. Že je to miesto veľmi príjemné a ústretové, sa môže presvedčiť každý, kto sa tento rok na cykloturistickom podujatí zúčastní. Nemusí však ísť len o aktívnych cyklistov. Aj tí, čo majú obavu zo vzdialenosti, náročnosti trasy či tvrdosti cyklistického sedla, môžu zažiť atmosféru pelotónu, družný život v táborisku a vystúpiť na tatranské Rysy. Organizátori podujatia totiž po dobrých predchádzajúcich skúsenostiach zorganizovali jazdu turistického autobusu, ktorý všetky tieto zážitky sprostredkuje. Navyše si ich účastníci môžu rozšíriť napríklad jubilejným výstupovým odznakom z Rysov. Naši kolegovia z Klubu Rysy Poprad – Vysoké Tatry totiž budú oslavovať 55. ročné jubileum Medzinárodného výstupu mládeže na Rysy. Organizátori cyklojazdy zasa prispejú pamätným „rysáckym" tričkom, dokonca by malo byť v zlato-medovej farbe(!). Aktívni cyklisti sa budú môcť ozdobiť cyklistickým dresom, vyrobeným špeciálne iba pre túto príležitosť. Ochudobnení nebudú ani filatelisti, opäť bude k dispozícii poštová kartička, pečiatkovaná v tábore príležitostnou poštovou pečiatkou s logom cyklojazdy.

Ako sa možno tohto všetkého zúčastniť? Treba vyplniť prihlášku a do 20. júla zaplatiť poštovou poukážkou, alebo osobne, príslušný štartový, resp. účastnícky poplatok. Prihlášky sú k dispozícii v TINS-e (pod trnavskou mestskou vežou) a na všetkých miestach, kde sa cyklisti pravidelne stretávajú (napr. predajne, servisy). Ďalšie informácie na https://sites.google.com/site/trnavarysy a telefónoch 0903 207 298, 0908 050 655, 0949 449 704.

Vyhlasovateľom XXXIV. ročníka cykloturistickej nonstop jazdy Trnava – Rysy je Mesto Trnava, organizátorom TJ Elán Trnava v spolupráci s Trnavským samosprávnym krajom a Klubom Rysy Poprad – Vysoké Tatry.

Nuž a k tomu titulku malý citát: „...je mi cťou, že som mohol prebrať záštitu nad najznámejším nonstop cykloturistickým podujatím na Slovensku. Všetkým želám veľa úspechov, nech zvíťazí duch cyklistiky," napísal do svojho pozdravu všetkým „rysákom" Peter Sagan.

Čo môže byť lepšie, ako to, že svoju ruku nad našim cyklistickým podujatím drží práve skvelý slovenský cyklista Peter Sagan? Na jeho webových stránkach beží dokonca súťaž o ceny, ktorú Peter Sagan zameral práve na pripravovaný tridsiaty štvrtý ročník cykloturistických Rysov.

Edo KRIŠTOFOVIČ

Vitaj doma, Miro

Všetci poznáme biblický príbeh o márnotratnom synovi. Ten si vypýta veno, ktoré mu patrí, opustí domov a rodinu, aby sa nakoniec pokorený vrátil k otcovi a prosil o odpustenie. Príbeh Mira Karhana je mu podobný asi len v tom, že aj on odišiel do sveta, aby sa zasa po rokoch vrátil tam, kde vyrástol.

Jeho domovom bol trávnik Štadióna Antona Malatinského, na ktorý sa znovu vracia. Jeho odysea vo svete európskeho futbalu putovala veľkými ligami, vášnivými zápasmi i krásnymi štadiónmi. A predsa – zostal Trnavčanom. Pred dvanástimi rokmi odchádzal z Trnavy i slovenskej ligy a smeroval na západ. Spartak Trnava končil svoju sezónu na bronzovej priečke a Miro sa začínal učiť po španielsky. Čakal ho Pyrenejský polostrov a protivníci kalibru Realu Madrid či Barcelony. Jeho prvým pôsobiskom sa totiž stal známy španielsky klub Betis Sevilla, vyznávajúci zelené a biele farby. Ten pôsobil v preslávenej Primere Division, ktorá je nedosiahnuteľným snom mnohých hráčov. Po jednej sezóne, 33 zápasoch a dvoch strelených góloch prišlo k novej zmene dresu. Volal jeden z tureckých futbalových kráľov, Besiktas Istanbul, pravidelne hrajúci o titul i v pohároch. Ani pri Bospore sa však Miro dlho neohrial. Na obzore totiž bola ďalšia z najsilnejších európskych líg – nemecká Bundesliga. Pre Mira bol opäť pripravený zelenobiely dres, v ktorom hrávajú draví vlci z VfL Wolfsburgu.

Až v Nemecku sa trnavský odchovanec usadil na dlhšie. Vo Wolfsburgu odohral 173 zápasov a šesť úspešných sezón. Jeho poslednou zahraničnou zastávkou sa stal 1. FSV Mainz. V čase Mirovho príchodu sa Mainz motal v druhej lige. S Mirom počítali na post ofenzívneho záložníka, mal tvoriť hru, dirigovať mužstvo a čo najskôr sa vrátiť do najvyššej súťaže. Aj táto úloha sa podarila a posledné dva roky svojej zahraničnej púte tak Miro opäť dral trávniky nemeckých štadiónov. V práve skončenej sezóne sa obetavo hrajúci Mainz dostal až do Európskej ligy. Prekvapenie, s ktorým nikto nerátal, sa rodilo už vlani v septembri. V pamäti ostane, ako Mainz dobyl pevnosť bavorského vládcu Bayernu Mníchov, pričom Miro bol jedným z jeho najlepších hráčov.

Dozrel však čas na návrat domov. Na Slovensko. Do Trnavy. Len tak mimochodom, stále je reprezentant. Ako jediný prekonal obranu Andorry v poslednom zápase. A ako jediný prekročil hranicu 100 zápasov v národnom drese. To zrejme stojí za zmienku. Určite sa nevracia ako márnotratný syn. Talent, čo dostal, pestoval a rozvíjal v najlepších ligách, ktoré sa aj vďaka nemu dozvedeli, kde leží slovenské mesto Trnava. To môže pri jeho návrate povedať len jediné: Vitaj doma, Miro.

-eg-

Sedem medailí pre trnavské wushu

Trnavské wushu sa dostáva do povedomia celej Európy. Slovenská reprezentácia v čínskom bojovom umení wushu, ktorej gro tvoria cvičenci trnavského Klubu bojových umení Plachtiaci orol, sa 28. mája 2011 zúčastnila otvorených Majstrovstiev Českej republiky vo wushu s medzinárodnou účasťou. Súťaž sa uskutočnila v Brne a zúčastnilo sa na nej približne 70 cvičencov. Trnavskí borci opäť nesklamali, keďže si svojimi výkonmi zabezpečili dokopy 7 (2-2-3) medailových umiestnení. Pokračujú tak v skvelých výkonoch, lebo klub vo svojej krátkej trojročnej histórii pridáva k doterajším 38 (12-15-11) medailovým umiestneniam, najmä z medzinárodných súťaží, ďalšie.

Len v krátkosti pripomeňme, že na nedávno skončených Majstrovstvách Európy v Tallinne v dňoch 10. – 18. 4. 2011 získali členovia tohto klubu Martin Császár a Milan Surgoš (tréner a vedúci klubu) dve bronzové medaily. Pri historicky prvom štarte slovenskej reprezentácie na ME je to historický výsledok, nielen pre klub, ale aj pre celé slovenské wushu.

Tešíme sa na ďalšie výzvy a veríme, že budeme napredovať i s ďalšími úspechmi.

Klub bojových umení Plachtiaci orol (krátené)

Udialo sa...

■ **MEMORIÁL DUŠANA SVATÉHO** – Desať volejbalových mužstiev meralo svoje sily na tradičnom turnaji v poslednú májovú sobotu. Hoci takmer novembrové počasie vonkajšiemu športu neprialo, suchá a teplá Mestská športová hala hostila ďalší ročník Memoriálu Dušana Svatého, známeho trnavského volejbalistu. Akciu organizuje pod vedením svojho dlhoročného predsedu Mgr. Mariana Rozložníka TJ Elán Trnava v spolupráci s Mestom Trnavou. Turnaj okrem domácich celkov TJ Elán Trnava, OSI Trnava, Trnavských tigrov a posledných víťazov Stock Trnava privítal aj zástupcov menovkyne spoza rieky Moravy, Trnavu pri Zlíne reprezentovali Trnavští valaši, talianske volejbalové umenie prinášali hráči Neviano degli Arduini a ďalšími slovenskými účastníkmi boli STS Chvojkovice Brod (Bratislava), Vatek Bernolákovo, Pelikáni Šaľa a Starí páni Galanta. Hlavné bojiská boli na dvoch ihriskách palubovky, pod sieťou často prichádzalo k výborným volejbalovým výkonom, v ktorých excelovali aj zástupkyne ženského pohlavia. Práve v tomto je volejbal mimoriadne populárnym športom, ktorý si naozaj zaslúži pomenovanie kolektívny. Napriek nespornej úcte voči hosťom z iných miest Slovenska i zahraničia, Trnavčania odmietli pustiť víťazný pohár z rúk, a ten napokon ostal tretíkrát v rade tímu Stock Trnava.

■ **POHÁR PRIMÁTORA MESTA TRNAVY** – Mestská stráž mala v Malom Ríme tradíciu, ktorá sa začínala kdesi v trinástom storočí. Jej nasledovníci, príslušníci Mestskej polície slúžia v Trnave občanom už dve desaťročia. Práve toľko trvá aj tradícia, ktorú založili Mgr. Igor Keleši, náčelník Mestskej polície, Mgr. Pavol Boďa, technický riaditeľ turnaja a tretím do partie bol Milan Hornáček. Pohár primátora mesta je podujatie, na ktorom sa stretávajú trnavskí mestskí policajti so svojimi kolegami z Bohumína, Hodonína i poľského Zabrze. Namiesto uniforiem však obliekajú dresy a výzbrojou je športová obuv. Športový areál v Modranke je tradičným miestom neľútostných súbojov, ktoré sa však ihneď po záverečnom hvizde menia na úsmevy a priateľské gestá. Jubilejný dvadsiaty ročník prišiel otvoriť 1. zástupca primátora Mesta Trnavy Ing. Bystrík Stanko a moderátorského remesla sa opäť zhostil Mgr. Jaroslav Lieskovský. Domáci aj s niekoľkými debutantmi v zostave nastúpili v bledomodrých dresoch a táto farba im očividne priniesla šťastie. Zdolali Hodonín aj Bohumín a v jubilejnom ročníku, v horúcom a slnečnom letnom počasí si víťazstvo ujsť nenechali. V turnajoch tohto druhu je športový úspech dôležitý, no nie jediný. Ako sami účastníci zhodnotili, tým hlavným triumfom ostáva priateľstvo a dobrá nálada.

■ **GYMFEST 2011** – Festival pohybu – tak by sa dal v skratke opísať 24. ročník tohto podujatia. Gymfest zmenil palubovku Mestskej športovej haly na arénu gymnastických športov. Prostné, kladina či bradlá videli výborné výkony domácich aj zahraničných pretekárok – do Trnavy prišli z ôsmich krajín. Česko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Ukrajina, Rusko, Chorvátsko i ďaleká Austrália – zástavy týchto štátov viseli nad palubovkou. Hviezdou podujatia bola ruská olympijská, svetová i európska medailistka Anna Pavlova, zdatne jej sekundovala Rumunka Larisa Iordache, juniorská majsterka Európy, no nestratili sa ani domáce pretekárky. Tie trnavské najlepšie reprezentovali Viera Tranžíková a Klaudia Danišová. Klaudia Danišová získala bronz na náročnej kladine, rovnaký kov vybojovala Viera Tranžíková na kladine. Gymfest 2011 organizoval Klub gymnastických športov Slávia Trnava v spolupráci s Mestom Trnavou a Slovenskou gymnastickou federáciou. Vďaka takýmto podujatiam je možné vidieť i nesmiernu náročnosť gymnastických športov. No možno preto sú tak krásne.

■ **URAGÁN VIKTÓRIE NA MAJSTROVSTVÁCH SR** – Tri tituly a ďalšie tri cenné kovy vybojovali hráči klubu stolného tenisu KST Viktória Trnava na majstrovstvách SR.

Vo Valalikoch sa konala séria turnajov mládežníckych majstrovstiev SR v stolnom tenise. Ako prví si na najdôležitejšom turnaji sezóny zmerali sily stolní tenisti v kategórii najmladšieho žiactva. Trnavskými želiezkami v ohni boli tradične hráči KST Viktória Štefan Peko, Tatiana

Kukuľková a Zuzana Peková, ktorí vybojovali celkovo úžasných šesť cenných kovov.
Už úvod turnaja sa začal pre Viktóriu výborne, keď si Tatiana Kukuľková prevzala pohár za celkové víťazstvo v sérii turnajov Slovenského pohára mládeže SR.

V súťaži dvojhier všetci traja s istotou postúpili zo základných skupín. Štefan Peko už vo štvrťfinále narazil na nepríjemne hrajúceho Jakuba Zelinku, s ktorým si poradil 3:1. Nasledoval semifinálový duel proti Patrikovi Bučkovi (Topoľčany), a po vynikajúco zvládnutom stretnutí plnom topspinových výmen zvíťazil 3:1. Jedinou, no nepokorenou prekážkou k dosiahnutiu titulu majstra SR bol Martin Budiak (Ružomberok).

Tatiana Kukuľková potvrdila postavenie hráčky číslo jeden slovenského rebríčka a v pavúku si postupne poradila s oddielovou kolegyňou Zuzanou Pekovou, Simonou Caránkovou, Agátou Kľučárovou a vo finále s Katarínou Belopotočanovou a získala pre Trnavu doteraz jediný titul majsterky SR v tejto kategórii.

Tretiu medailu a zároveň druhý titul majstra SR vybojoval Štefan Peko s Danielom Oráčom (Vranov nad Topľou) v súťaži štvorhier jednoznačným spôsobom. Tretí titul do zbierky Viktórie pridala Tatiana Kukuľková s Emou Labošovou (Valaliky) v súťaži štvorhier dievčat, ktoré taktiež stratili v celej súťaži iba jediný set. Iba v súťaži zmiešaných štvorhier zostali oddieloví spoluhráči Štefan Peko a Tatiana Kukuľková pred bránami finále a získali bronz, keď podľahli finalistom Jakubovi Zelinkovi a Eme Labošovej najtesnejším pomerom 2:3. Zbierka šiestich cenných kovov stanovila trnavskú Viktóriu za najúspešnejší klub majstrovstiev a definitívne potvrdila dominantné postavenie hráčov KST Viktória medzi slovenskou stolnotenisovou mládežníckou elitou.

Ivan PEKO (krátené)

POZVÁNKY

KNIŽNICA JURAJA FÁNDLYHO

PRÁZDNINOVÝ SUPERKLUB 2011

Téma: Snívam svoj sen, čím budem, keď vyrastiem!

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave pozýva všetky trnavské deti i deti prázdninujúce v našom meste, ich starších súrodencov, rodičov, starých rodičov na 19. ročník prázdninových aktivít. Spoločný program je vždy v stredu od 10.00 do 12.00 h v knižničnej záhrade, v prípade nepriaznivého počasia v oddelení pre deti. Podujatie sa koná s finančnou podporou Mesta Trnavy.
Vstup na platný čitateľský preukaz.

■ **6. júla o 10.00 h CHRÁŇME SPOLU LESY!**
Slávnostné otvorenie Prázdninového superklubu
Hosť: Ing. Michal Slávik – lesný pedagóg

■ **13. júla o 10.00 h KRESLÍM SI A MAĽUJEM, OBRÁZOK VÁM VENUJEM**
Tvorivá dielňa s ilustrátorkou a grafičkou Oksanou Lukomskou

■ **20. júla o 10.00 h TOČ SA, TOČ, HRNČIARSKY KOLOTOČ alebo Z ČOHO PIJEM KAKAVKO?**
Tvorivé stretnutie s hrnčiarom Róbertom Šťastným

■ **27. júla o 10.00 h KEĎ SME V NÚDZI, NIE SME SAMI, POMÔŽU NÁM ZÁCHRANÁRI**
Záchranári z Rescues Slovakia spolu so svojimi štvornohými kolegami

ŠTEFAN BANIČ
Vedomostná súťaž určená pre všetkých záujemcov od 15 do 99 rokov. V tomto roku uplynulo sedemdesiat rokov od smrti vynálezcu padáka, rodáka z neďalekých Smoleníc Štefan Baniča. Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave sa rozhodla pripomenúť si túto významnú osobnosť vedomostnou súťažou o jej živote, vynálezoch a objavoch. Súťažiť možno len prostredníctvom elektronickej komunikácie. Súťaž bude trvať do 31. júla 2011. Vyhodnotenie sa uskutoční

15. augusta 2011. Výsledky budú zverejnené na www.kniznicatrnava.sk

VÝPOŽIČNÝ ČAS V JÚLI A AUGUSTE

hlavná budova, Rázusova ul. 1:
pondelok 8.00 – 18.00 h
utorok – piatok 8.00 – 16.00 h
sobota – zatvorené

oddelenie pre nevidiacich:
pondelok – piatok 9.00 – 12.00 h
sobota – zatvorené

hudobné oddelenie, Ul. M. Schneidera Trnavského 5
pondelok – zatvorené
streda 10.00 – 17.30 h
utorok, štvrtok, piatok 9.00 – 16.00 h
sobota – zatvorené

pobočky Prednádražie, Tulipán
pondelok – zatvorené
utorok 10.00 – 17.30 h
streda, štvrtok, piatok 8.00 – 15.00 h
sobota – zatvorené

pobočka Vodáreň
pondelok – zatvorené
utorok – piatok 8.00 – 15.00 h
sobota – zatvorené

UPOZORNENIE!
Počas letných mesiacov bude ZATVORENÉ na týchto pracoviskách:
Pobočka Prednádražie: 1. 8. – 15. 8. 2011
Pobočka Tulipán: 25. 7. – 8. 8. 2011
Pobočka Vodáreň 18. 7. – 1. 8. 2011
Hudobné oddelenie 1. 8. – 31. 8. 2011

GALÉRIA JÁNA KONIARKA

Kopplova vila
EXIN
Tomáš Džadoň & Monogramista T.D.:
Stena – „Máš na míň", 2010
Priestorová intervencia – inštalácia laureáta ceny Cyprián 2009 Tomáša Džadoňa v spolupráci s Deziderom Tóthom a Galériou Krokus v podobe drevenej steny s vloženými vlajkami Eú. Projekt EXIN (skratka pre exteriér – interiér)., do 31. marca 2012

Stále expozície GJK

■ **JÁN KONIAREK** (1878 – 1952)
Zakladateľ moderného slovenského sochárstva

■ **KLENOTY DOMOVA** – slovenské klasické umenie 20. storočia

■ **GALÉRIA PORTRÉTOV** – výber diel z kolekcie portrétneho žánru reprezentujúce vývoj portrétneho maliarstva od konca 18.storočia po súčasnosť zo zbierok GJK

AKCIE / AKTIVITY

■ **LETO V GALÉRII – júl 2011**
od utorka do piatku od 9.00 do 12.00 h
ART LABORATÓRIUM
V priestoroch Galérie Jána Koniarka v Trnave sa uskutočnia tvorivé dielne pre širokú verejnosť v spolupráci s Katedrou pedagogiky výtvarného umenia Trnavskej univerzity v Trnave, vstup – 0,50 €

ZÁPADOSLOVENSKÉ MÚZEUM

KLARISKÝ KLÁŠTOR
Múzejné námestie 3

EXPOZÍCIE:
ARCHEOLÓGIA, GOTICKÁ TRNAVA, DEJINY TRNAVY, UMELECKÉ REMESLO V ČÍNE A JAPONSKU, KAMPANOLOGICKÁ EXPOZÍCIA, ORATÓRIUM, ĽUDOVÁ HRNČINA, ĽUDOVÝ ODEV ZÁPADNÉHO SLOVENSKA, PRÍRODA MALÝCH KARPÁT, KRÁSA ZAŠLÝCH ČIAS, ŠTEFAN CYRIL PARRÁK – POCTA KRÁĽOVI ZBERATEĽOV, SAKRÁLNE PAMIATKY
VÝSTAVY:

■ **ANNDUAL / PEOPLE-METER**
40 autorov zo 4 krajín vystavuje figurálne diela, do 31. 8. 2011

■ **SPOMIENKA NA JÚLIUSA BALOGHA**
Výstava z tvorby trnavského maliara k nedožitej 90-tke, do 30. septembra 2011

■ **BOLO U NÁS MORE**
nová prírodovedná výstava, do 31. 12. 2011

■ **KRÁSY ŽIVEJ PRÍRODY,** do 31. 12. 2011

■ **TRNAVSKÉ DROBNOSTI**, do 30. 4. 2012

■ **ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA**
DRSNOKOŽCE (žralok) – zo zoologickej zbierky ZsM

PODUJATIA

■ **PRÍRODA MALÝCH KARPÁT** - Mgr. E. Zlatošová / Mgr. S. Ladániová
cyklus prednášok

■ **NEDELE V MÚZEU**
v klariskom kláštore
Každú nedeľu od 15.00 h prezentácia DVD Čas grimás o sochárovi F. X. Messerschmidtovi, na objednanie

DOM HUDBY M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO
Ul. M. Schneidera Trnavského 5

EXPOZÍCIE:
PAMÄTNÁ IZBA MIKULÁŠA SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO, DEJINY CIRKEVNÉHO HUDOBNÉHO SPOLKU, DVORANA SLÁVY DOBRA, AKO POČÚVALI HUDBU NAŠE BABKY A DEDKOVIA – expozícia hracích skriniek, gramofónov a magnetofónov

MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY – OLÁHOV SEMINÁR, Námestie sv. Mikuláša 10

EXPOZÍCIA
WILLIAM SCHIFFER – ŽIVOT A DIELO SOCHÁRA A MEDAILÉRA

VÝSTAVA
MAPY A ATLASY – z historického knižného fondu, do 30. 9. 2011

Západoslovenské múzeum, Galéria Jána Koniarka, Divadlo Jána Palárika a Knižnica Juraja Fándlyho sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja

TRNAVSKÉ MATERSKÉ CENTRUM

Okružná 20, 917 01 Trnava
tel. č.: 033/5341 054,
0907 790046, www.trnavskemc.sk,
trnavske.mc@centrum.sk
Počas letných prázdnin otvorené v pondelok a stredu od 9.00 do 12.00 h. Na naše aktivity pozývame aj staršie prázdninujúce deti

■ **4. júla 9.00 – 12.00 h**
POHRAJME SA SPOLU
otvorená herňa a ihrisko MC

■ **6. júla 9.00 – 12.00 h**
POHRAJME SA SPOLU
otvorená herňa a ihrisko MC
17.00 KOMPLEXNÁ PRÍPRAVA NA DOJČENIE – 1. stretnutie

■ **11. júla o 10.00 h ZUMBA** – cvičenie pri hudbe pre ženy
vedie Nikola Královičová
(potrebné nahlásiť sa vopred)

■ **13. júla o 10.00 SPIEVANKY** – hudobné stretnutie pri gitare
17.00 h KOMPLEXNÁ PRÍPRAVA NA DOJČENIE – 2. stretnutie
18.45 h INTERNETOVÝ OBCHOD – prezentácia spojená s predajom dojčenského oblečenia, cestovných postieľok a dojčenského tovaru

■ **18. júla o 10.00 h ŠIKOVNÉ RÚČKY**
Batikovanie tričiek špagátovou technikou – tvorivá dielňa pre matky s deťmi, treba si priniesť so sebou biele alebo bledšie tričko

■ **20. júla o 10.00 h CVIČENIE NA FITLOPTÁCH** – cvičenie pre matky s deťmi s Maťkou
17.00 h KOMPLEXNÁ PRÍPRAVA NA DOJČENIE – Najčastejšie problémy

■ **25. júla o 10.00 h ŠIKOVNÉ RÚČKY**
Rámik netradične – tvorivá dielňa pre matky s deťmi, prineste si so sebou väčšiu fotografiu alebo obrázok

■ **27. júla o 10.00 h SPIEVANKY**
hudobné stretnutie pri gitare
17.00 h KOMPLEXNÁ PRÍPRAVA NA DOJČENIE – 4. stretnutie

Na požiadanie vám môžeme poskytnúť hojdačky a hračky do piesku.

Každý pondelok od 9.00 – 11.00 preberáme veci do komisionálnej predajne detského a tehotenského ošatenia a detských potrieb. V prípade záujmu Vám ponúkame možnosť usporiadania detskej party – bližšie informácie v TMC.

PRÍMESTSKÉ TÁBORY

■ Základná škola na Atómovej ulici 1
4. 7. – 8. 7. 2011 a 11. 7. – 15. 7. 2011
Spoznávame Trnavu a okolie
Výlety na Dobrú Vodu, do Smoleníc a Piešťan, športové aktivity a veľká pátracia akcia. V prípade nepriaznivého počasia bude zabezpečený náhradný program.
Prihlášky: 033/55 01 491
Poplatok: 15 eur

■ Základná škola na Ulici A. Kubinu 34
18. 7. – 22. 7. 2011 a 8. 8. – 12. 8. 2011
Náplňou letných prímestských táborov sú výlety do okolia Trnavy, návštevy hradov a zámkov, rôzne zábavné súťaže a iné vzdelávacie akcie. Pre deti vo veku od 7 do 12 rokov je v dvoch turnusoch program pripravený denne (pondelok až piatok) v čase od 8.00 -16.00 h. Podrobný program denných výletov dostanú deti po vyplnení prihlášky a zaplatení rodičovského poplatku.
Prihlášky: 0949 735 984,
Mgr. Marta Klenovská
Poplatok: 25 eur

■ Základná škola na Ulici Jána Bottu 27
11. 7. 2011 – 15. 7. 2011
Kultúrno-turistické aktivity zamerané na spoznávanie a priblíženie kultúrnych a historických pamiatok, zaujímavostí a tradícií, tvorivé a športové aktivity s využitím kultúrno-spoločenských a športových možností v meste, výlety do blízkeho i vzdialeného okolia.
Prihlášky: 033/ 3236850; 0905 402 908
Poplatok: 20 eur

■ Základná škola s materskou školou na Ulici Ivana Krasku 29
4. 7. – 8. 7. 2011 (okrem 5. 7. 2011 – sviatok) a 11. 7. – 15. 7. 2011
Hviezdicový tábor Modranka – rôzne aktivity v závislosti od počasia: výlety, športový deň, envirohry, tvorivé dielne.
Prihlášky: v čase od 8.00 do 15.00 h na t. č. 033/55 43 049, Mgr. Andrea Mršťáková. Formulár prihlášky a ďalšie informácie sú k dispozícii na webe školy zsmodranka.edupage.sk alebo na riaditeľstve školy. Kto bude mať záujem aj o stravu, môže sa prihlásiť na obedy v školskej jedálni.
Poplatok: 10 eur

■ Základná škola na Ulici K. Mahra 11
15. 8. – 19. 8. 2011 od 8.00 do 14.00 h
Poznávaj okolie a históriu svojho rodného mesta – hry, výlety, prechádzky historickou Trnavou, tvorba power-pointových prezentácií.
Prihlášky: osobne v ZŠ na Ulici Kornela Mahra 11 v Trnave, telefonicky: 033 / 32 368 80, Mgr. Zuzana Beníčková, e-mailom: skola@zskmahratt.edu.sk.
Poplatok 10 eur
Informácie: www.zskmahratt.edupage.org

■ Základná škola na Nám. Slovenského učeného tovarišstva 15
22. – 26. 8. 2011 od 8.00 do 16.00 h
Tábor sa bude niesť v duchu relaxácie, oddychu, poznávania prírody, voľnej kreativity a športu. Od pondelka do piatku na deti čaká odborné vedenie, pekné prostredie, zaujímavý program, výlet do okolia, dobrodružstvá, hry, súťaže...
Zodpovedná pracovníčka: Mgr. Anna Beňová – zást. riaditeľa školy
Kontakt: 033/3236930, 033/3236931, 033/3236933, skola@zssuttt.edu.sk
Poplatok: 10 eur

■ Základná škola s materskou školou na Vančurovej ulici 38
25. – 29. 7. 2011
Letný päťdňový tábor s názvom Pre radosť a s podnázvom Spíme doma – spoznávanie blízkeho a ďalekého okolia mesta. Stretneme sa každý deň o 7.30 h pred železničnou stanicou v Trnave. Rodičia si môžu deti vyzdvihnúť každý deň o 16.30 h na železničnej stanici v Trnave.
Zodpovedné pracovníčky: Mgr. Zuzana Horváthová, Mgr. Tatiana Lackovičová, Mgr. Renáta Žambokréthyová
Kontakt: t. č. 033 / 323 69 20, e-mail: tatianalackovicova@centrum.sk
Poplatok: 30 eur (v cene je zahrnutá doprava, poistenie, vstupenky, opekanie, štvrtkový obed, sladká odmena, ceny).

Zmena programu je vyhradená – podľa počtu detí a počasia.

■ Kalokagatia – Centrum voľného času
6. turnusov: 11. 7. – 15. 7. 2011, 18. 7. – 22. 7. 2011, 25. 7. – 29. 7. 2011, 1. 8. – 5. 8. 2011, 8. 8. – 12. 8. 2011, 15. 8. – 19. 8. 2011 v čase od 8.00 – 16.00 h.
Náplňou letných mestských táborov pre deti od 7 – 12 rokov sú výlety do okolia Trnavy, návštevy hradov a zámkov, návšteva kúpaliska a rôzne zábavné súťaže.
Prihlášky: v Kalokagatii – CVČ na Streleckej ul. 1 alebo na cvc.trnava.sk. Platba za tábor aj v hotovosti, pri platbe elektronicky alebo poštovou poukážkou treba do správy pre prijímateľa uviesť meno dieťaťa a termín príslušného mestského tábora.
Poplatok: 35 eur

■ Novinka: Sídliskové aktivity
11. 7. – 14. 7. 2011 od 9.00 do 17.00 h na sídlisku Družba pri zimnom štadióne v okolí Dreveného vŕšku
Deti sa môžu tešiť na rôzne nafukovacie atrakcie, divadielka, tematicky zamerané tvorivé dielne, hry, súťaže, atď. Témy: olympijský deň, stredoveká dedina, prírodná rezervácia a rozprávková krajina. Zároveň je tu priestor aj pre mladých, ktorí by si chceli vyskúšať dobrovoľnícku činnosť s deťmi. Záujemcovia sa môžu prihlásiť na mieste o 8.30 h.
Informácie: Kalokagatia – CVČ, Strelecká 1, Trnava, t. č. 033/32 36 697, 696, 694, 695, web : cvc.kalokagatia@gmail.com

■ Spoločenstvo Hrubáci
4. 7. – 8. 7. 2011 (vrátane 5. 7.) od 8.00 do 16.00 h (možnosť priviesť deti už o 7.15 h) 5-hviezdičkový prímestský tábor. Príďte zažiť skvelé súťaže so skvelými animátormi, jazdu na koni, rýchly summertubing, hry v meste, lese a na lúke, vyskúšajte si horolezeckú stenu a ďalšie. Miesto konania: ZŠ Spartakovská 5.
Vedúci tábora: Filip Tomek
Prihlášky: t. č. 0907 268 571 alebo e-mailom na adresu animatori.fara@gmail.com
Poplatok: 20 eur
Ďalšie informácie: http://hrubaci.sk/tabor/primestsky/index.html

■ Súkromné tanečné konzervatórium Dušana Nebylu
1. – 8. 7. 2011
Letná denná tanečná škola pre žiakov 1.– 5. ročníka ZŠ. Pohybové hry v interiéri aj exteriéri, výučba odborných tanečných predmetov – moderný tanec, ľudový tanec, klasický tanec, pohybové a gymnastické cvičenia, výlety za kultúrou, prechádzky historickou časťou mesta.
Prihlášky: na www.stkdn.sk alebo na t. č. 033/55 14 834, 0903/404 372
Poplatok: 80 eur

■ Domka
18. 7. – 22. 7. 2011
Prímestský tábor prozreteľnosti v saleziánskom stredisku v Trnave na Kopánke. Deti budú mať možnosť zažiť veľa zábavy a spoznať nových priateľov.

■ Spoločenstvo Tulipánci
18. – 22. 7. 2011
Srandy kopec... Hry, zábava, výlety, športové aktivity a iné pre deti od 8 do 13 rokov.
Prihlášky: na e-mailovej adrese mato.cagala@gmail.com
Poplatok: 20 eur

ŠPORT

■ 2. júla o 17.00 h
ŠPAČINSKÝ TROJUHOLNÍK, 34. ročník Medzinárodný cestný beh na trati Špačince – Trnava – Mlynské – Špačince (10 070 m), obrátka v trnavskej štvrti Kopánka (križovatka Krupskej, Špačinskej a Malženickej cesty) medzi 17.15 – 17.40 h
Organizujú: Obec Špačince, BK 2001 Špačince, ZŠ v Špačinciach, Mesto Trnava

■ 28. júla, štart o 3.45 h:
TRNAVA – RYSY 2011
34. ročník celoštátnej nonstop jazdy cykloturistov (320 km) – Po stopách Trnavskej posádky v SNP
Organizátori: TJ Elán Trnava – Sídlisko Linčianska, Mesto Trnava

KINO HVIEZDA

1. – 4. 7. o 17.30 h ■ VŠEMOCNÝ
1. a 2. 7. o 19.30 h ■ RÝCHLO A ZBESILO
3. – 4. 7. o 19.30 h ■ SOM ČÍSLO 4
5. – 6. 7. o 17.30 a 19.30 h ■ KRÁĽOVA REČ
7. – 12. 7. ■ TRANSFORMERS 3
7. 7 o 17.00 a 19.30 h, 8. – 11. 7. o 17.00 h, 12. 7. o 17.00 a 19.30 h
8. – 12. 7. ■ ÚTEK ZO SIBÍRI, 8. – 9. 7. o 19.30 h
10. – 11. 7. o 19.30 h ■ TVOJ SNÚBENEC, MÔJ MILENEC
13. 7. o 17.30 a 19.30 h ■ RODINKA
14. – 18. 7. PIRÁTI KARIBIKU 4: V NEZNÁMYCH VODÁCH, 14. – 16.7 o 17.00 a 19.30 h. 17. a 18. 7. o 19.30 h
17. – 18. 7. o 17.30 h ■ V PERINE
19. – 20. 7. o 17.30 a 19.30 h ■ VODA PRE SLONY
21. – 26. 7. ■ PRINC A PRUĎAS
21. 7. o 17.30 a 19.30 h, 22. – 23. 7 o 19.30 h
24. – 26. 7. o 17.30 h
22. – 26. 7. ■ KŠEFT ZA VŠETKY PRACHY
22. – 23. 7. o 17.30 h, 24. – 26. 7. o 19.30 h
27. – 29. 7. ■ PAUL
27. – 28. 7. o 17.30 a 19.30 h, 29. – 31. 7 o 17.30 h
28. – 31. 7. o 19.30 h ■ VO ŠTVORICI PO OPICI – 2

DETSKÉ PREDSTAVENIA

2. – 3. 7. o 15.30 h ■ HOP
9. – 10. 7. o 15.30 h ■ RANGO
16. – 17. 7. o 15.30 h ■ NARNIA: DOBRODRUZSTVÁ LODE RANNÝ PÚTNIK
22. – 24. 7. o 15.30 h ■ MACKO PU
29. – 31. 7. o 15.30 h ■ RIO

MESTSKÝ AMFITEÁTER

Začiatok všetkých predstavení 1. 7. – 17. 7. o 21.30 h, 18. 7. – 31. 7. o 21.00 h

1. 7. ■ SOM ČÍSLO 4
2. 7. ■ RÝCHLO A ZBESILO – 5
3. – 4. 7. NEPREMIETAME
5. 7. ■ VŠEMOCNÝ
6. 7. ■ KRÁĽOVA REČ
7. 7. ■ TRANSFORMERS – 3
8. – 9. 7. ■ MÔJ SNÚBENEC, TVOJ MILENEC
10. – 11. 7. ■ ÚTEK ZO SIBÍRI
12. 7. ■ TRANSFORMERS – 33
13. 7. ■ RODINKA
14. 7. ■ SPRÁVCOVIA OSUDU
15. – 16. 7. ■ V PERINE
17. – 18. 7. ■ PIRÁTI KARIBIKU 4: V NEZNÁMYCH VODÁCH
19. – 20. 7. ■ VODA PRE SLONY
21. – 22. 7. ■ PRINC A PRUĎAS
23. 7. ■ MACKO PU
24. – 25. 7. ■ KŠEFT ZA VŠETKY PRACHY
26. – 27. 7. ■ PAUL
28. 7. ■ VO ŠTVORICI PO OPICI – 2
29. – 30. 7. ■ RIO
31. 7. ■ VO ŠTVORICI PO OPICI – 2

KALENDÁR KULTÚRNO-SPOLOČENSKÝCH PODUJATÍ V TRNAVE

■ od 27. júna v západnom krídle radnice
PaTTa session
Výstava Spoločnosti pre pestovanie a šírenie patafyziky na Slovensku a v iných svetoch
Výstava bude otvorená do 27. júla vždy v utorok a štvrtok od 10.00 do 12.00 h a od 14.00 do 17.00 h

■ 1. júla o 15.00 h v kine Hviezda
TANEČNO-DIVADELNÉ PREDSTAVENIE
Tanečné konzervatórium Riga, Lotyšsko

■ 1. – 2. júla na Trojičnom námestí
BEACH SOCCER TRNAVA CUP
Turnaj v plážovom futbale, hudobné a tanečné vystúpenia, DJ, stánky s občerstvením

■ 1. júla o 19.00 h
v Sade Antona Bernoláka
PROMA FRAJDEJ
koncert: Romanika, Longital
exhibícia: OZ Street sport Trnava

■ 2. júla o 17.00 h pred radnicou
CYRANO
Najslávnejšia Rostandova hra v poetike Túlavého divadla. Príbeh o nose a veľkom srdci v komornom obsadení a s piesňami
Úprava a réžia: J. Nvota, hudba: K. Mikulčík

■ 3. júla o 10.00 h na Trojičnom námestí
SV. OMŠA NA OSLAVU BOŽSKÉHO SRDCA
Po skončení omše pôjde procesia z Trojičné-

ho námestia do Jezuitského kostola. Omšu organizuje rímskokatolícka cirkev, Spoločnosť Ježišova, s podporou Mesta Trnavy

■ **3. júla o 18.00 h**
v mestskom amfiteátri
VRACOVJÁCI – Vracov, ČR
koncert dychovej hudby

■ **4. júla o 20.00 h**
v mestskom amfiteátri
VEČER ĽUDÍ DOBREJ VÔLE
V. ročník benefičného koncertu. Výťažok bude použitý na Konto ľudí dobrej vôle. Účinkujú Eva Farná, No Name, Kandráčovci, Hrdza, Zora Jandová a Zdeněk Merta, spevácky zbor Lúčnica a Lucia Duchoňová, moderuje Alena Heribanová
Organizátori: nadácia Prameň v spolupráci s Mestom Trnavou
Záštitu nad koncertom prevzali Ján Figeľ, Vladimír Butko a Mons. Róbert Bezák

■ **9. júla o 18.00 h pred radnicou**
Divadlo Piki: ELA A HOP
Predstavenie pre ľudí od troch rokov. S Elou a Hopom navštívime strašidelný zámok, múzeum voskových figurín, nakrúcanie filmovej rozprávky, koncert, karneval...
Napísala K. Aulitisová, scéna, bábky a kostýmy: Z. Cigánová-Mojžišová, hrajú: K. Aulitisová, Ľubomír Piktor

■ **10. júla o 18.00 h**
v mestskom amfiteátri
BOROVIENKA, Lančár
koncert dychovej hudby

■ **15. júla o 19.00**
v Sade Antona Bernoláka
PROMA FRAJDEJ
koncert: Nightfall, Jazzster
exhibícia: Fresh and funky

■ **16. júla o 18.00 h pred radnicou**
VLÁČIK CUKROVÁČIK, interaktívne divadlo dvoch hercov

■ **16. júla od 22. do 24.00 h**
v Sade A. Bernoláka
NOČNÉ VERŠE PROMENÁD
V prípade nepriaznivého počasia sa podujatie bude konať v západnom krídle radnice

■ **17. júla o 18.00 h**
v mestskom amfiteátri
KRIŽOVIANKA, Križovany
koncert dychovej hudby

■ **22. júla o 19.00**
v Sade Antona Bernoláka
PROMA FRAJDEJ
koncert: Martin Geišberg, Antoines
exhibícia: Flatland.sk team

■ **23. júla o 18.00 h**
pred radnicou
Divadlo Maska: BUDKÁČIK A DUBKÁČIK
Napísal Jozef Cíger Hronský,
hrajú Barbora Kederová a Kristína Sihelská

■ **24. júla o 18.00 h**
v mestskom amfiteátri
„11" Z IVANKY, Ivanka pri Dunaji
koncert dychovej hudby

■ **29. júla o 19.00 h**
v Sade Antona Bernoláka
PROMA FRAJDEJ
koncert: Nourish my fame, Dušan Vančo
exhibícia: Slovak YOYO POWER

■ **31. júla o 18.00 h**
v mestskom amfiteátri
TATRACHEMKA Trnava
koncert dychovej hudby

■ **5. – 6. augusta**
na Trojičnom námestí
TRNAVA EXTREME DAYS
Bungee jumping pri mestskej veži, BMX a skateboard, graffiti stena, hudobné a tanečné vystúpenia, DJ, stánky s občerstvením

---

V prehľade sú uvedené podujatia, o ktorých informovali organizátori redakciu NzR do termínu uzávierky. Za zmeny, ktoré nastali po tomto termíne, redakcia nezodpovedá. Informácie o pripravovaných podujatiach je potrebné doručiť na e-mailové adresy redakcie (v tiráži) alebo na adresu webredaktor@trnava.sk do 15. dňa predchádzajúceho mesiaca.

POTULKY MALÝM RÍMOM

Tematické, interaktívne a inscenované prehliadky historickej Trnavy

■ **3. júla o 15.30 h pred radnicou**
ALFRÉD WETZLER A HOLOKAUST
– životný príbeh trnavského Žida, jedného z dvoch väzňov, ktorým sa podarilo ujsť z tábora smrti, z Osvienčimu
Sprevádza Mgr. Emília Izakovičová

■ **6. júla o 19.30 h pred radnicou**
ŽIVOT V STREDOVEKOM MESTE
Interaktívna inscenovaná prehliadka s Kompániou trnavských žoldnierov a Trnavským šermiarskym cechom

■ **10. júla o 16.00 h pri zastávke MHD v Kamennom mlyne**
Z DEJÍN KAMENNÉHO MLYNA, FLÓRA A FAUNA CHRÁNENÉHO AREÁLU
Sprevádzajú Štefan Bánovec a RNDr. Alfréd Trnka
Odchod autobusu MHD č. 3 zo železničnej stanice do Kamenného mlyna o 15.32 h, späť o 18.36 h

■ **13. júla o 19.30 h pred Katedrálou sv. Jána Krstiteľa**
VEČERNÉ ČARO KATEDRÁLY
Sprevádzajú Mgr. Michal Žitňanský, Vdp. Mgr. Ján Vido
Organ: Peter Vymazal
Vstupenky sú v predpredaji v TINS alebo pred začiatkom prehliadky pri vstupe do katedrály

■ **17. júla o 15.00 a o 16.30 h pred Arcibiskupským úradom**
SKRYTÉ POKLADY ŠĽACHTICKÉHO KONVIKTU
Počas komentovanej prehliadky spoznáte noblesné priestory a umelecké skvosty Arcibiskupského úradu, ktoré nie sú bežne prístupné verejnosti
Sprevádza Dr. Rastislav Karaba, archivár Arcibiskupského úradu v Trnave
Vstupenky len vopred v TINS, maximálny počet účastníkov jednej prehliadky je 50

■ **20. júla o 19.30 h pred radnicou**
ŽIVOT V STREDOVEKOM MESTE
Interaktívna inscenovaná prehliadka s Kompániou trnavských žoldnierov a Trnavským šermiarskym cechom

■ **24. júla o 15.30 h pred Bazilikou sv. Mikuláša**
POD OCHRANOU ŠTYRIDSIATICH VEŽÍ
– mestské opevnenie ako ho nepoznáte
Sprevádza: Mgr. Martin Tibenský

■ **27. júla o 19.30 h pred radnicou**
ŽIVOT V STREDOVEKOM MESTE
Interaktívna inscenovaná prehliadka s Kompániou trnavských žoldnierov a Trnavským šermiarskym cechom

■ **31. júla o 15.30 h pri fontáne v Parku Janka Kráľa**
PRVÁ ŽELEZNICA V UHORSKU Z BRATISLAVY DO TRNAVY – história železničnej dopravy v Trnave
Sprevádza: Ing. Ľubomír Procházka

■ **3. augusta o 19.30 h pred Katedrálou sv. Jána Krstiteľa**
VEČERNÉ ČARO KATEDRÁLY
Sprevádzajú Mgr. Michal Žitňanský, Vdp. Mgr. Ján Vido
Organ: Peter Vymazal
Vstupenky sú v predpredaji v TINS alebo pred začiatkom prehliadky pri vstupe do katedrály

---

Vstupenky na tematické prehliadky si môžete zakúpiť len vopred v mestskej informačnej kancelárii – TINS na Trojičnom námestí. Sú platné na ktorúkoľvek tematickú prehliadku počas leta, s výnimkou prehliadky Skryté poklady Šľachtického konviktu, ktorá je viazaná na termín a čas.

Program ďalších augustových prehliadok zverejníme v augustových NzR. Kompletný program nájdete aj na www.trnava.sk

PROMA FRAJDEJ 2011

Cyklus koncertov a športových exhibícií pre mladé talenty a mladé publikum

■ **1. júla o 19.00 h v Promenáde**
– Sade Antona Bernoláka
Koncert: **ROMANIKA**
Exhibícia: **OZ Street sport Trnava**
Koncert: **LONGITAL**

■ **15. júla o 19.00 h v Promenáde**
– Sade Antona Bernoláka
Koncert: **NIGHTFALL**
Exhibícia: **FRESH AND FUNKY**
Koncert: **JAZZSTER**

■ **22. júla o 19.00 h v Promenáde**
– Sade Antona Bernoláka
Koncert: **MARTIN GEIŠBERG**
Exhibícia: **FLATLAND.SK TEAM**
Koncert: **ANTOINES**

■ **29. júla o 19.00 h v Promenáde**
– Sade Antona Bernoláka
Koncert: **NOURISH MY FAME**
Exhibícia: **SLOVAK YOYO POWER**
Koncert: **DUŠAN VANČO (Foolk)**

KONCERTY DYCHOVÝCH HUDIEB

■ **3. júla o 18.00 h**
v mestskom amfiteátri
VRACOVJÁCI – Vracov, ČR

■ **10. júla o 18.00 h**
v mestskom amfiteátri
BOROVIENKA, Lančár

■ **17. júla o 18.00 h**
v mestskom amfiteátri
KRIŽOVIANKA, Križovany

■ **24. júla o 18.00 h**
v mestskom amfiteátri
„11“ Z IVANKY, Ivanka pri Dunaji

■ **31. júla o 18.00 h**
v mestskom amfiteátri
TATRACHEMKA Trnava

■ **7. augusta o 18.00 h**
v mestskom amfiteátri
BUČKOVANKA, Nové mesto nad Váhom

■ **14. augusta o 18.00 h**
v mestskom amfiteátri
MÁJOVANKA, Holíč

■ **21. augusta o 18.00 h**
na Trojičnom námestí
MISTŘÍŇANKA, Mistřín, ČR

■ **28. augusta o 18.00 h**
v mestskom amfiteátri
DRIETOMANKA, Drietoma

Novinky z radnice nájdete aj na www.trnava.sk

NOVINKY Z RADNICE – informačný mesačník mesta Trnava. Vydavateľ: Mesto Trnava. IČO: 00313114. Evidenčné číslo: EV 2899/09. Šéfredaktor: Ing. Pavol TOMAŠOVIČ, tlačový tajomník. Redaktorka: Elena Ursinyová. Grafická úprava: Andrej Grossmann. Redakcia: Radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava. Číslo telefónu: 033/32 36 344. E-mail: pavol.tomasovic@trnava.sk, elena.ursinyova@trnava.sk. Náklad 5 000 ks. Redakcia nevyžiadané rukopisy a fotografie nevracia. Tlač: B-print, Dedinská 28 Trnava.